

”Jag borde utnyttja deras kunskaper”

– En studie om lärares möte med nyanlända elever
i undervisningen i idrott och hälsa utifrån ett
interkulturellt perspektiv

Lisa Åbom och Jessy Sharro

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN

Självständigt arbete avancerad nivå 94:2016

Ämneslärarprogrammet 2012-2017

Handledare: Suzanne Lundvall

Examinator: Leif Yttergren

”I should make use of their skills”

– A study of teacher´s meeting with newly arrived students in the teaching of physical education from an intercultural perspective

Lisa Abom och Jessy Sharro

THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Master degree project 94:2016

Teacher education program 2012-2017

Supervisor: Suzanne Lundvall

Examiner: Leif Yttergren

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med studien är att undersöka vilka utmaningar lärare i idrott och hälsa möter i sin undervisning med nyanlända elever. För att besvara studiens syfte har vi valt att utgå från följande frågeställningar: - Hur beskriver lärarna arbetet med nyanlända elever i ämnet idrott och hälsa? – Vilka pedagogiska verktyg nämner lärarna att de använder sig av i arbetet med nyanlända elever? – Vilket stöd efterfrågar lärarna i arbetet med nyanlända elever?

Metod

Vi har använt oss av kvalitativa semistrukturerade intervjuer för att undersöka lärares möte med nyanlända elever i ämnet idrott och hälsa. Urvalet har skett strategiskt och består av sex idrottslärare som alla arbetar med nyanlända elever. Den insamlade empirin har analyserats utifrån ett interkulturellt perspektiv med hjälp av analysbegreppen normativ, kritisk och nydanande.

Resultat

Resultatredovisningen visar att lärares utmaningar är att förmedla ämnets syfte, få eleverna att reflektera, språksvårigheter, simning och flickors förhållningssätt till idrott och rörelse. Genom pedagogiska verktyg, som t.ex. anpassning och alternativa förklaringsmodeller gör lärarna undervisningen mer begriplig för eleverna. Samtliga lärare nämner att de inte har blivit förberedda på att undervisa nyanlända. De önskar ett forum för erfarenhetsutbyte med diskussioner kollegor emellan kring arbetet med nyanlända elever.

Slutsats

Utmaningarna som lärarna vittnar om är i stor utsträckning kopplade till elevernas tidigare erfarenheter och de kulturella värderingar som genomsyrar skolans värld både i Sverige och i elevernas tidigare hemländer. Lärarna är positiva och ger uttryck för ett öppensinnat och nyfiket förhållningssätt till elevernas olika kulturer. De försöker även att använda elevernas erfarenheter som pedagogiskt verktyg. Det finns exempel på ett interkulturellt förhållningssätt i lärarnas utsagor men i de flesta fall stannar lärarnas beskrivningar av sina arbetsmetoder i skildringar av kulturmöten.

Abstract

Aim

The overall aim of the study is to examine the challenges teachers in the subject sports and health is facing in their teaching with newly arrived students. To answer the aim of the study, we have chosen to be based on the following questions: How do teachers describe their work with newly-arrived student in the subject sports and health? -What educational tools do the teachers mention that they use in their work with newly arrived students? – What support do the teachers asks for in the work with newly arrived students?

Method

We have been collected qualitative data through semi-structured interviews to examine teachers ' meeting with newly arrived students in the subject of sport and health. The selection has been strategically and consists of six physical education teachers who works with newly arrived students. The collected empirical data has been analyzed from an intercultural perspective using the analyses concepts normative, critical and innovative.

Results

The results shows that the teachers challenges is to mediate the subject's purpose, get the students to reflect, language difficulties, swimming and girls ' approach to sport and movement. Through educational tools, such as customization and alternative explanatory models do teachers make their teaching more comprehensible to students. All teacher mentions that they have not been prepared to teach newly arrived. They want a forum for exchange of experience with discussions between colleagues about the work of newly arrived students.

Conclusions

The challenges that the teachers testify is largely linked to the students ' past experiences and cultural values that permeate the school community both in Sweden and in the students' countries of origin. The teachers are positive and reflect an open-minded and curious approach to students ' diverse cultures. They are also try to use students ' experiences as teaching tools. There are examples of an intercultural approach in the teachers ' statements but in most cases teachers ' descriptions of their work methods stops at a depictions of cultural meetings.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.2 Bakgrund	2
1.2.1 Elevernas bakgrund	3
1.3 Definitioner	4
1.4 Forskningsöversikt	5
1.4.1 Nyanlända elevers möte med svenska skolan	5
1.4.2 Nyanlända elevers möte med ämnet idrott och hälsa	8
1.4.3 Pedagogiska verktyg	10
1.4.4 Lärares stöd	11
1.4.5 Sammanfattning	13
1.5 Teoretisk referensram.....	13
1.5.1 Kultur och kulturmöte	14
1.5.2 Interkulturellt perspektiv	15
1.6 Syfte och frågeställningar.....	17
2. Metod	17
2.1 Studiens ansats och metod.....	17
2.2 Datainsamlingsmetod	18
2.3 Urval.....	20
2.3.1 Lärarpresentation.....	21
2.4 Analys av insamlad data.....	21
2.5 Tillförlitlighetsfrågor.....	22
2.6 Etiska ställningstaganden	23
3. Resultat.....	24
3.1 Utmaningar lärare upplever i arbetet med nyanlända elever.....	25
3.2 Pedagogiska verktyg	28
3.3 Lärares reflektioner kring stöd	31
3.4 Resultatsammanfattning	33
4. Diskussion	34
4.1 Metoddiskussion.....	40
4.2 Vidare forskning.....	41
Käll- och litteraturförteckning.....	42

Bilaga 1 Käll- och litteratursökning

Bilaga 2 Intervjuguide

Bilaga 3 Information- och samtyckesbrev

1. Inledning

Antalet nyanlända barn och ungdomar i Sverige har ökat på senare år på grund av svåra förhållanden och krig i olika delar av världen. Migrationsverkets (2016) rapport visar att närmare 163 000 människor sökte asyl i Sverige år 2015. Många av dem är barn och ungdomar som ska börja i svenska skolan. De barn och unga som börjar i den svenska skolan kallas för nyanlända elever och de har en mycket varierande skolbakgrund med sig. De vistas i Sverige på olika villkor och under olika förhållanden (Skolverket 2016). Några kommer att få asyl i Sverige, vissa har tillfälliga uppehållstillstånd och andra väntar svar från Migrationsverket (Ojala 2016). De senaste åren har de nyanlända eleverna främst kommit från Syrien, Afghanistan, Somalia, Eritrea och Irak (Skolverket 2016).

De nyanlända eleverna är en heterogen grupp med varierande skolerfarenheter, kulturella bakgrunder, religioner och livsförhållanden (Skolverket 2016). Eleverna behärskar inte det svenska språket när de börjar i skolan och de ställs inför stora utmaningar. Det är väldigt krävande och utmanande för eleverna att dels lära sig ett andraspråk, dels lära sig på sitt andraspråk. Skolverket (2012) anger att skolan ska erbjuda de nyanlända eleverna en undervisning av hög kvalitet och arbeta för att inkludera dem i skolan. Detta för med sig att skolorna och deras personal möter utmaningar och möjligheter i undervisningen för nyanlända. Bland det första eleverna möter i utbildningen i Sverige är undervisning i idrott och hälsa (Bunar 2010).

Som blivande lärare i svenska som andraspråk och idrott och hälsa finner vi det väldigt aktuellt och intressant att undersöka lärares perspektiv i mötet med nyanlända elever i idrottsämnet. Den yrkesmässiga relevansen av föreliggande studie är att belysa idrott- och hälsa lärares uppfattningar om arbetet med nyanlända samt vilket stöd som efterfrågas för att anpassa undervisningen efter allas förutsättningar och öka möjligheterna till en likvärdig utbildning.

1.2 Bakgrund

Rapporter från både Skolverket och Skolinspektionen (2014) visar att nyanlända eleverna inte alltid får den undervisning de har rätt till och att skolgången för dessa elever varierar mycket mellan olika skolor. Detta kan bero på bristande kunskaper kring nyanlända, avsaknad av stöd och sparsamt med forskning om nyanlända och deras lärande (Bunar 2010). Nyanlända elever omfattas av samma bestämmelser som övriga elever i den svenska skolan. Skolans värdegrund omfattar bestämmelsen att alla elever har rätt till en likvärdig utbildning där undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Detta formuleras på följande sätt.

Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper [---] Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning..., sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. (Skolverket 2011 s. 7f)

En likvärdig undervisning handlar om att alla elever oavsett bakgrund ska ges möjlighet att nå kunskapskraven utifrån sina förutsättningar. Detta kan i praktiken betyda att vissa elever kan behöva extra anpassningar (Skolverket 2011).

Nyanlända elever som läser på språkintrödnktion läser mot att erhålla betyg i årskurs 9. Eftersom nyanlända elever är på helt olika nivåer vad gäller kunskap så är det inte självklart att alla läser mot att kunna nå betyget E (Skolverket 2014). För att nå ett betyg i idrott och hälsa är kraven att man ska kunna delta i lekar, spel och idrotter som innefattar komplexa rörelser, simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge, danser och rörelse- och träningsprogram till musik, sätta upp mål för och planera träning och utvärdera dessa genom att samtala om egna upplevelser och föra enkla resonemang om hur aktiviteten tillsammans med kosten kan påverka hälsan och fysiska förmågan. Eleven ska också kunna planera och genomföra friluftaktiviteter, orientera sig i okända miljöer, förebygga skador och hantera nödsituationer vid vatten (Skolverket 2011).

En liknande studie som denna har gjorts av Karlsson och Bergström (2015). De drar slutsatserna att lärarna ställs inför stora utmaningar som de upplever sig sakna kompetens för.

De främsta utmaningarna som lärarna upplevde var kopplade till den kultur som präglar svenska skola, elevernas bristande kunskaper i svenska språket och till arbetet med att etablera elever med en annan kulturell bakgrund i svenska skola.

Statistiken visar att nyanlända elever har svårt att lyckas med ämnen i den svenska skolan inklusive i ämnet idrott och hälsa. Detta beror enligt Skolverket (2014) på att det är svårt för eleverna att på kort tid lära sig ett helt nytt språk, både skriftligt och muntligt. Det medför svårigheter för dessa elever att förstå all litteratur och undervisning på det nya språket. Skolinspektionens (2014) granskning visar att nyanlända elever behöver mötas av höga förväntningar och lärare med adekvat kompetens inom andraspråksinläring. Samtidigt visar vissa studier att lärarna saknar kompetensen om vad det innebär att lära sig ett andraspråk. En stor andel av gruppen nyanlända elever, 70 procent, var inte behöriga att söka till gymnasiets nationella program 2013. Den motsvarande siffran för de övriga eleverna låg på 11 procent (Skolverket 2014).

Skolverket har tagit fram kartläggningsmaterial för nyanlända elever för alla ämnen för att ge lärare förutsättningar att ge adekvat undervisning utifrån elevernas behov. Även idrott och hälsa ingår bland de ämnen som berörs. Ett material är under publicering. Studien ämnar att bidra till att öka förståelsen för arbetet med undervisningen för nyanlända elever i idrott och hälsa samt vad som behövs för att fler nyanlända elever ska lyckas i den svenska skolan. På sikt har studien även för avsikt att stimulera till mer forskning om ämnet.

1.2.1 Elevernas bakgrund

Många nyanlända elever som kommer till Sverige saknar skolbakgrund och har ett annat sätt att se på världen och tolka den. Vissa elever har gått i skolor med helt andra kulturer och sätt att se på lärande Ojala (2016). Ojala (2016) konstaterar att många nyanlända kommer från olika skolkulturer. Dessa skolkulturer kännetecknas ofta av en lydnadskultur. Eleverna ska göra det de blir tillsagda att göra och bete sig rätt. Den svenska skolkulturen förespråkar ett annat förhållningssätt. Eleverna ska utvecklas till att bli självständiga, kreativa individer med eget ansvar som kan resonera, tänka självständigt och förklara. Detta kan i många fall resultera i att den nya, svenska skolkulturen krockar med det de nyanlända eleverna är vana vid, vilket kan leda till att eleverna känner sig osäkra på vad som förväntas av dem (Ojala 2016).

1.3 Definitioner

Nyanlända elever

Då studien handlar om nyanlända elever som går på språkintröduktion är det av stor vikt att veta definitionsmässigt vilka som anses vara nyanlända elever i skolan. Det som gruppen nyanlända elever har gemensamt är att de anlänt till Sverige nära sin skolstart eller under sin skoltid och att de inte har svenska som modersmål. Eleverna behärskar inte det svenska språket alls eller bristfälligt (Ojala 2016). Utbildningsdepartementets definition av nyanlända elever är enligt följande:

Med nyanländ ska avses den som har varit bosatt utomlands och som numera är bosatt här i landet eller ska anses bosatt här och som har påbörjat sin utbildning här efter höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet. (Utbildningsdepartementet 2014 s.1)

Språkintröduktion

För att stärka nyanländas möjligheter att utvecklas mot utbildningens mål finns en rad bestämmelser. Dessa kan bl.a. handla om åtgärder för nyanlända i form av språkintröduktion på gymnasieskolan (Skolverket 2013c).

De nyanlända elever som efter utbildningen på grundskolenivå inte har uppnått behörighet till ett nationellt gymnasieprogram har möjlighet att välja ett av gymnasieskolans intröduktionsprogram. Det program som främst riktar sig till nyanlända elever är språkintröduktion. För att få gå språkintröduktion krävs att eleven nyligen har anlänt till Sverige, inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram och att eleven behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. (Utbildningsdepartementet 2014 s.16)

Inom programmet för språkintröduktion finns kursplanerna för de olika ämnena för årskurs 9 på grundskolan (Skolverket 2013c). När eleverna läser olika ämnen på programmet får de även möta ämnet idrott och hälsa.

1.4 Forskningsöversikt

I detta avsnitt presenteras ett forskningsläge som är av relevans för studiens frågeställningar. Studierna berör nyanlända elevers möte med svenska skolan, nyanlända elevers möte med idrott och hälsa, pedagogiska verktyg samt avslutningsvis forskning om lärares stöd i arbetet. Det finns sparsamt med nationell forskning om nyanlända elevers möte med skolan i Sverige och än mindre inom ramen för idrott och hälsa. Det som saknas i svensk forskning är lärarens perspektiv på undervisningen med nyanlända elever. Åke Huitfeldt har genomfört en studie utifrån nyanlända elevers perspektiv på mötet med idrott och hälsa i svenska skolan. Eftersom forskning kring ämnet idrott och hälsa och nyanlända är väldigt begränsad tas Huitfeldts forskning samt generell forskning om nyanlända elever i relation till svenska skolan upp för att fördjupa studiens kontext. Dessutom presenteras forskning kring minoritetsgrupper och svensk utbildning som inte nödvändigtvis endast är riktad mot nyanlända. Motivet till detta är att fördjupa sammanhanget och kunskapsläget som är aktuellt för denna studie. Föreliggande forskningsöversikt består både av nationella och internationella studier.

Forskning om nyanlända elevers möte med svenska skolan tar dels upp såväl ett samhälleligt perspektiv som ett individuellt perspektiv. Forskare som behandlar ämnet ur ett samhälleligt perspektiv studerar hur processer i samhället påverkar skolans värld, då skolan är en del av samhället. I mycket av den samhälleligt orienterade forskningen framkommer en bild av svenskfödda elever som "det normala" och invandrade elever som "det avvikande". Detta synsätt resulterar i att det avvikande, alltså de nyanlända eleverna, måste göras till det normala, alltså de svenskfödda eleverna. Det individuella perspektivet fokuserar på elevernas subjektiva identitetsbygge i mötet med den svenska skolan (Bunar 2010). Nedan följer studier som tar upp både det samhälleliga och det individuella perspektivet.

1.4.1 Nyanlända elevers möte med svenska skolan

Bunar (2010) belyser i sin forskningsöversikt "Nyanlända och lärande" vikten av att framhålla vilka kunskaper lärare har om det svenska skolsystemet som nyanlända elever ska integreras i. Han ställer sig frågor som "Hur mycket tas det mångkulturella till vara egentligen? Och vad är det för system eleverna möter i svenska skolan? Bunar (2010) skriver att nyanlända elever

bidrar med mångfald av språk, kulturer, nationaliteter, etniciteter och religioner till den svenska skolan. Det är därför angeläget att besvara dessa frågor och se både styrkor och svagheter i systemet som svensk skola hittills byggt upp. Bunar (2010) refererar till Eklund (2003) som lyfter att nyanlända elever möter en institution med strukturella och kulturella mönster och som har en lång historia inrutad av attityder och uppfattningar om "hur saker och ting bör vara".

De nyanlända kommer nämligen inte till ett strukturellt och kulturellt vakuum, utan till en institution med lång historia, inrutade relationsmönster, attityder, uppfattningar om "hur saker och ting bör vara" och med en alldeles egen dynamik, som inte sällan avviker från de politiskideologiska proklamationerna om interkulturellt lärande, likvärdighet och lika behandling. (Eklund, 2003)

Bunar (2010) refererar i sin översikt till en studie gjord av Runfors (2003). I denna framkommer att lärarna i mångt och mycket reducerar de nyanlända eleverna till en grupp där eleverna som individer försvinner. Denna grupp förknippas med brister och tillkortakommanden och lärarna fokuserar främst på vad denna grupp inte kan. Effekten av att de nyanlända eleverna fråntas individualitet och reduceras till gruppen "invandrarelev" med de problemorienterade konnotationer som medföljer är att deras handlingsutrymme begränsas. Vidare uppfattar många lärare i studien att de nyanlända elevernas kulturella bakgrund är en belastning inför framtiden. På grund av detta ansåg lärarna att det bästa för eleverna var att de frikopplades från sin kulturella bakgrund och därför strävade lärarna efter att dämpa elevernas bakgrund och arbetar efter principen att alla barn är lika. Nilsson och Axelssons (2013) studie visar att nyanlända elevers skolframgång beror mycket på skolan och lärarnas förhållningssätt. För att eleverna ska ha en chans att lyckas i skolan måste de ses som en tillgång och fokuseringen ligga på vad de kan snarare än vad de inte kan.

Bunar (2010) refererar även till en studie skriven av Rodell- Olgac (1995). Den studien visar att det är viktigt att komma bort från just arbetsmodellen att alla barn är lika då det är en ineffektiv utgångspunkt att inte göra någon skillnad på elever utifrån deras etnicitet och tidigare bakgrund. Om en elev är uppvuxen på Gärdet i Stockholm eller i Irak har betydelse för vilken pedagogik som är mest framgångsrik. I en skola där en pedagogik som utgår ifrån

att alla elever är i behov av samma undervisning praktiserar riskerar de elever som inte tilltalas av den undervisningen att bli förlorare.

Wigg (2008) menar att skolan både kan vara det första och det allra viktigaste steget in i det svenska samhället för nyanlända elever och är således en viktig arena för att eleverna ska finna sig tillrätta i det svenska samhället. Wigg (2008) intervjuar i studien "Bryta upp och börja om. Berättelser om flyktingskap, skolgång och identitet" åtta unga nyanlända elever om deras erfarenheter av att börja i svensk skola efter att ha tvingats lämna sina hemländer. Wigg (2008) beskriver hur de intervjuade ungdomarna resonerar kring vad som är svenskt och vad som är icke-svenskt och huruvida de identifierar sig med detta. I vissa avseenden kunde ungdomarna identifiera sig med "det svenska" och i andra avseenden kunde de inte det. Valet att antingen anamma eller att inte anamma "det svenska" visade sig vara en viktig del av de nyanlända ungdomarnas identitetsbygge. Studien visade även att upplevelsen av skolstarten skiljde sig åt. Några upplevde den som oproblematiske men andra upplevde den som jobbig då de kände utanförskap. Språket var en stor anledning till de problem som uppstod för en av kvinnorna i studien. På grund av bristande språkfärdigheter vågade kvinnan inte leka med de andra eleverna eftersom de uppfattade henne som konstig. Hon blev mobbad och detta på grund av språket och hennes brytning. Många studier visar att språket har en stor betydelse för nyanlända elevers framgång i skolan (Bunar 2015; Wigg 2008; Nilsson & Axelsson 2013). Språkets betydelse för nyanlända elever är något som även Skowronski (2013) forskat om.

Skowronski (2013) skriver i en studie att elever kan uppleva sig som exkluderade från deltagande i gemenskapen utifrån sin förmåga att tala. Nyanlända elever hamnar då i ett utanförskap på grund av sin oförmåga att kommunicera och göra sig förstådda. De känner en rädsla och osäkerhet inför att bli bedömda utifrån sina brister i det svenska språket och exkluderar sig själva från skolans sociala gemenskap. Detta är något man måste komma tillrätta med då skolan är en central miljö för dessa individer.

I en avhandling skriven av Cederberg (2006) intervjuades 12 kvinnor om deras möte med den svenska skolan efter att ha kommit till Sverige i tonåren. Studien visade att problematiken som fanns var att kvinnorna hade svårt att förstå vilka förväntningar lärarna hade på dem. Av

tidigare erfarenheter var de vana vid mer uttalade krav och regler. De hade svårt att tolka vilka förväntningar lärarna hade på dem. Dessutom möttes de av annorlunda klassrumssituationer och arbetssätt än vad de var vana vid. Detta ledde till att kvinnorna försökte anpassa sig till de pedagogiska system som de möttes av vilket resulterade i att de använde sig av anpassningsstrategier som utantillinläring och "ville vara som alla andra". Utöver detta upplevde kvinnorna att de mötte nya kunskapsformer och en annan kunskapssyn än vad de mötts av tidigare. Det problematiska var att skolorna helt enkelt hade tagit för givet att kvinnorna själva skulle förstå vad som förväntades av dem. Cederberg (2006) skriver att skolan måste göra detta mer begripligt och föra en dialog med eleverna om deras förväntningar på både prestation och samspel utifrån deras tidigare erfarenheter för att de ska lyckas.

1.4.2 Nyanlända elevers möte med ämnet idrott och hälsa

Huitfeldts (2015) studie "Passar jag in? Nyanlända ungdomars möte med idrottsundervisning" behandlar nyanlända elevers möte med ämnet idrott och hälsa i svenska skolan. Studien är utförd utifrån nyanlända elevernas perspektiv och deras syn på mötet med idrott och hälsa i skolan. Ämnet idrott och hälsa innefattar många moment som nyanlända aldrig tidigare kommit i kontakt med eller av olika skäl varit svåra för individen att delta i. Studien visar att eleverna anser att deras uppväxtvillkor, religion, kultur och kön påverkar hur de ser på idrott- och hälsa undervisningen samt deras deltagande på lektionerna. Nyanlända elever kommer från olika länder, olika kulturer och religiösa åskådningar. I idrottsundervisningen möter de på sådant som kan vara helt främmande. Undervisningen i idrott och hälsa blir därför en utmaning för många elever. Huitfeldt (2015) hävdar att det är viktigt att man som lärare skapar en trygghet för eleverna eftersom många har haft svåra uppväxtvillkor.

Huitfeldt (2015) har i sin studie visat att många nyanlända har svårt att klara simningen. När det gäller simundervisningen kan en kulturkrock uppstå. Det är inte helt självklart att föräldrar vill att deras elever deltar i simundervisningen. Studiens resultat visade att elevernas upplevelser av det första mötet i idrott- och hälsa undervisningen begränsas av några aspekter som påverkar upplevelsena negativt. Eleverna lyfter fram att kulturella normer som i vissa fall förmedlar en negativ syn på att flickor idrottar påverkar mötet med idrotten och att flickorna känner sig ängsliga i pojkarnas närvaro. Studien visar också att det är viktigt att

förstå nyanlända elevers möte med svensk idrottsundervisningen och ge dem relevant stöd samt anpassning. Om idrottsundervisningen fungerar på ett bra sätt för eleverna kan detta på sikt vara ett bidrag i arbetet med att skapa möjligheter att närma sig det svenska samhället. (Huitfeldt 2015)

Elevernas färdigheter och kunskaper skiljer sig åt beroende på elevernas bakgrund och erfarenheter. Simning, vinteraktiviteter och orientering är några av de ämnen som nyanlända elever inte är vana vid att utföra (Huitfeldt 2015). Nyanlända elevers tidigare erfarenheter av innehållet i ämnet idrott och hälsa är något som Lundvall (2005) har forskat om. Lundvall (2005) noterar att fotboll och styrketräning på gym är det som många elever har erfarenhet av. Däremot har nyanlända elever ofta en knapp erfarenhet av undervisning i friluftsliv och de uttrycker en ovana av att vistas i naturen. Av de nyanlända elever som hon intervjuade var det många som upplevde natur och friluftsliv som något främmande och vissa även som något skrämmande. Lundvall (2005) skriver att det finns en del moment som nyanlända aldrig tidigare kommit i kontakt med.

I en studie skriven av Benn och Pfister (2013) lyfts några aspekter fram från studier i England och Danmark som gjorts på muslimska kvinnors erfarenheter av idrott i skolan. I England nämnde kvinnorna och deras föräldrar att simning och dans är två aktiviteter som var svårast att delta i på grund av kulturella och religiösa skäl. Föräldrarnas motstånd handlade om att de ansåg att simning och dans var helt emot deras kulturella bakgrund och sågs som en synd. Rädslan som fanns hos föräldrarna berodde på att de var rädda för att deras döttrar skulle tappa sin identitet, tradition och kultur och bli som människor i västvärlden. Ett stort dilemma och problem som lärarna lyfte upp var att det var en svår och känslig balansgång mellan behoven av skolans gemenskap samt den enskilda elevens behov. När eleverna på grund av kulturella och religiösa skäl inte kunde delta i dans och istället försvann från skolan under dessa lektioner resulterade det i att eleverna blev exkluderade från idrottsundervisningen och skolan. Studien som gjordes i Danmark visade att stereotyper och föreställningar om att muslimska kvinnor inte kan idrotta för att de bär hijab kom till uttryck. Föreställningar om att det är oförenligt att vara idrottare och muslim förekom. Detta hämmar deras deltagande och utveckling av kunskaper i idrott. Att bryta sådana föreställningar och stereotyper är viktigt för

den enskilda elevens skull. En annan studie som också visar att muslimska kvinnor kan uppleva vissa problem vid deltagandet är studien skriven av Dagkas och Benn (2006) och den visar att det som varit problematiskt är klädkoder, blandad undervisning med båda könen och träning under ramadan. Muslimska kvinnorna har alltså mött begränsningar i fritidsaktiviteter på grund av kulturella och religiösa skäl (Dagkas & Benn 2006; Dagkas, Benn & Jawad 2011).

1.4.3 Pedagogiska verktyg

Skolinspektionen (2010) refererar till Hatties (2009) studie "Visible Learning. A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement" som visar att lärarens engagemang, förmåga och kompetens är de faktorer som påverkar elevens resultat i skolämnen. Forskning har visat att de lärare som är framgångsrika i sin undervisning kännetecknas av att de leder eleven i kunskapsutvecklingen, gör eleven delaktig samt utmanar och stimulerar eleverna. Detta gör lärare genom att ge en varierad undervisning där det finns tydliggjorda mål och förväntningar bortom elevens kunskaps horisont. Vidare är det av stor vikt att lärarna har en förmåga att anpassa innehåll och metod efter elevernas förutsättningar samt koppla undervisningen till elevernas erfarenheter. Det är också viktigt att läraren regelbundet följer upp att eleverna förstår innehållet i undervisningen. Lärarna bör skapa ett dialogklimat, se varje elev och skapa en trygghet.

Hur ska man undervisa nyanlända elever för att skapa möjligheter och förutsättningar för dem att lyckas? Skolinspektionens (2014) granskningar visar en rad framgångsfaktorer för att skapa en god utbildning. Några av aspekterna som Skolinspektionen (2014) nämner är att man ska göra en tidig och ordentligt kartläggning över elevernas erfarenheter och kunskaper samt att man anpassar undervisningen efter den. De skriver också att språkinläring bör ske i alla ämnen och att man behöver ta fram gemensamma strategier i skolan kring nyanlända. Bunar (2015) och Huitfeldt (2015) menar att om man ska skapa möjligheter för eleverna att lyckas och utveckla deras lärande måste lärarna ha bakgrundskunskap om elevernas tidigare skolerfarenheter och vilka strategier de använder för inläring. Det är av stor vikt att man kartlägger elevernas faktakunskaper för att få en uppfattning om hur de nyanlända eleverna

brukar inhämta kunskaper. Vidare måste lärarna ge eleverna stöd i både arbetet och i att ta kontroll över sin inlärningsprocess.

Skolverket (2013b) visar att kollegialt lärande förbättrar elevernas resultat. Ett kollegialt lärande kännetecknas av att lärare genom ett strukturerat samarbete tillägnar sig kunskaper. Kollegialt lärande lämpar sig då det finns krav på att vara kreativ, att söka och anpassa sina kunskaper till komplexa problem. Det innefattar att man löser uppgifter och kritiskt granskar sitt eget och andra arbete. Det handlar om att lärare ger varandra återkoppling på hur man utför olika uppgifter och gärna med en extern handledare. Det kan vara en forskare eller en person som har kunskaper inom det fält som man valt att diskutera. Kollegialt lärande innebär således inte att man med en grupp kollegor sitter ner och pratar ostrukturerat. (Skolverket 2013b)

Huitfeldt (2015) skriver att man som lärare bör förmedla relevanta och tydliga krav som eleverna kan förhålla sig till. Nyanlända elever måste ges möjlighet att uppfylla de krav de ställs inför. Det är även viktigt att de teoretiska delarna av ämnet idrott och hälsa innehåll behandlas på ett begripligt sätt för att eleverna ska kunna skapa någon mening vid det första mötet med ämnet.

I en översiktsstudie menar Blob (2004) att det är av stor vikt att undervisningen i ett mångkulturellt klassrum tar till vara på den mångfald av erfarenheter och kunskaper som eleverna besitter. För att förverkliga detta bör undervisningen i högsta grad ha ett interkulturellt fokus. Skolinspektionens (2014) granskning visar dock att undervisningen i skolan saknar ett interkulturellt perspektiv där elevers mångfald tas tillvara på.

1.4.4 Lärarens stöd

Dagkas (2007) har genomfört en intervjustudie där idrottslärare i Grekland och England tillfrågades angående deras erfarenheter av att undervisa muslimska studenter. Lärarna i studien uppger att de upplever att de inte blivit tillräckligt förberedda på att undervisa

multikulturella klasser i idrottsläroarutbildningen. När lärarna behövt stöd i att hantera problem som de stött på har de frågat andra lärare som har haft mer erfarenhet av att undervisa multikulturella klasser, istället för att använda sig av kunskaper de tillförskaffat sig under sin utbildning. En av de intervjuade lärarna uttalar att hon inte hade någon aning om hur hon skulle hantera sina muslimska studenters beteende under exempelvis religiösa festivaler och att hon frågade sina kollegor efter råd.

Dagas (2007) refererar till Sparks (1994) som menar att det är väldigt viktigt att utbildare utvecklar kunskaper och principer kring social rättvisa samt allas lika värde hos framtida lärare. Läroarutbildare av framtida lärare måste arbeta för att dessa attityder implementeras hos läroarstudenter. Dagas (2007) refererar även till Ambe (2006) som menar att lärare måste anamma en kulturell pluralism där olika religioner och kulturer värdesätts och ses som tillgångar i undervisningen. Målet i en kulturellt lyhörd pedagogik är enligt Ambe (2006) social rättvisa och att ska ha samma möjligheter. Lärarna är ansvariga för att elevernas kulturella mångfald tas tillvara, uppskattas och ses som något positivt. Dagas (2007) drar slutsatsen att läroarutbildningar behöver bli bättre på att ge läroarstudenter adekvata kunskaper och pedagogiska verktyg för att möta de behov som de minoritetsgrupperna som lärarna kommer att undervisa i framtiden.

Lärarna upplever alltså att de saknar kunskaper, förhållningssätt och pedagogiska verktyg för att undervisa mångkulturella klasser. Men hur är det med viljan och attityder till mångkulturella klasser? Columna, Foley och Lytle (2010) har genomfört en kvantitativ studie där lärare och läroarkandidater blivit tillfrågade kring deras attityder till mångkulturella klasser och deras upplevda förmåga att undervisa dessa klasser. Studien visar att lärarna och läroarkandidaterna uppskattar och värdesätter kulturell mångfald. Däremot upplever lärarna svårigheter med att implementera en pedagogik som tillgodoser alla elevers behov i mångkulturella klasser.

Studier visar att lärare prövar sig fram, utgår från sin intuition och använder sina kollegor som främsta stöd i utvecklandet av sina pedagogiska strategier i samband med undervisningen med elever från olika kulturer (Lundvall 2006; Dagas 2007). Lundvall (2006) efterfrågar

diskussioner kring frågor som väcks i samband med undervisning av multikulturell klasser inom lärarkåren, lärarutbildare och Skolverket. Exempel på sådana frågor som tas upp i artikel är: Vad innebär att behandla alla elever lika? Är det rätt eller fel att förvänta sig att studenter som firar Ramadan och fastar att medverka fysiska aktiviteter?

1.4.5 Sammanfattning

Sammanfattningsvis visar forskningsläget att nyanlända elever ofta blir reducerade till en homogen grupp som ofta ses som problematisk och avvikande från det normala och där det "avvikande" ska göras till "det normala". Detta påverkar både elevernas lärande och identitetsutveckling. Vidare visar forskningen att språket är en svår barriär som står i vägen för elevernas lärande. Forskningsläget visar även att lärarledd undervisning, kartläggning och tillvaratagande av elevernas tidigare erfarenheter, höga förväntningar samt kollegialt lärande är framgångsfaktorer för att främja elevernas lärande.

Forskningen kring nyanlända elever möte med ämnet idrott och hälsa i svenska skolan är begränsad. Men den forskning som redovisas i studien visar att nyanlända elevers tidigare erfarenheter av de moment som ingår i ämnet är väldigt varierande. De moment som nyanlända elever har minst erfarenhet av är simning, friluftsliv och orientering.

Lärarna upplever sig vara oförberedda inför uppgiften att undervisa nyanlända elever och när det söker stöd vänder de sig till kollegor. Flera forskare efterfrågar ett bättre stöd från skolledning och bättre förberedelser på lärarutbildningar för arbetet med nyanlända elever.

1.5 Teoretisk referensram

I det här avsnittet beskrivs studiens teoretiska utgångspunkt som utgörs av ett interkulturellt perspektiv. För att kunna närma sig det interkulturella perspektivet behövs en förståelse för begreppen kultur och kulturmöte. Detta beror på att begreppet interkultur grundas på

begreppet kultur och det interkulturella perspektivet kan förstås som en fortsättning av begreppet kulturmöten.

1.5.1 Kultur och kulturmöte

Begreppet kultur ses som något som ämnar uppmärksamma och förstå olika aspekter av människan. Människans olika sidor, relationer mellan människor och de olika sammanhang som människan omges av inkluderas i begreppet. Kultur förstås i detta sammanhang som ett sätt för människan att identifiera sig själv och skapa mening i det sammanhang hon befinner sig i. Det är även ett sätt för människan att förstå sig själv i förhållande till andra människor i hennes omvärld (Illmans & Nynäs 2005).

Illman och Nynäs (2005) refererar till Buber (1994; 1993; 2000) när de försöker utkristallisera hur mötet i begreppet kulturmöte ska förstås. Det som lyfts fram är två förhållningssätt när människor interagerar med varandra, Jag- Det och Jag - Du. Med Jag- Det som utgångspunkt möter man människor som objekt med tydliga ramar. När jag möter människor med utgångspunkt i Jag- Du möter jag istället människor som att de vore ett annat Jag, alltså ett komplext subjekt. Det är när båda parterna utgår från Jag- Du som ett möte liknande det man syftar till i begreppet kulturmöte uppstår. I kulturmötet är parterna öppna, nyfikna och vill förstå den andra personen.

Bunar (2010) drar slutsatsen att skiftet i fokus från kulturella möten i skolan till interkulturellt förhållningssätt som skedde under 2000- talet sprang ur en uppfattning att begreppet kulturella möten inte var tillräckligt för att använda som utgångspunkt i arbetet med nyanlända elever i skolan. Anledningen till det är att kulturmötet stannar vid att vara öppen och förstå den andra personen och kulturen man möts av. Målet med denna förståelse är kommunikation mellan lärare- elever och lärare- föräldrar. Det interkulturella perspektivet innefattar komplexa frågor som rör hierarkier, diskriminering, identitet, mångfald och maktförhållanden.

1.5.2 Interkulturellt perspektiv

Inom forskningen kring interkulturell undervisningen används begreppen interkulturell och mångkulturell utan att de görs någon skillnad på begreppens innebörd (Lahdenperä 2007). I en mångkulturell miljö är människor med olika kulturella bakgrunder i varandras fysiska närhet som i t.ex. ett mångkulturellt bostadsområde och de behöver mötas och integreras. Mångkultur handlar i stor utsträckning om ett tillstånd och en situation. I en interkulturell miljö möts dessa och interagerar med varandra. Interkulturalitet är ett begrepp som innehåller orden inter och kultur. Inter innebär en mellanmännisklig interaktion och kultur som något kulturellt. Interkulturalitet innebär en gränsöverskridande process eller handling, och en interaktion mellan människor från olika kulturer. Lahdenperäs definition av ordet interkulturalitet är “olika typer av meningsskapande kulturer, dvs. etniska, religiösa, språkmässiga, tankemässiga, livsstilsrelaterade, könmässiga och klassmässiga och hur dessa olika kulturer samverkar och berikar varandra” (Lahdenperä 2008, s.29). Vidare skriver Lahdenperä (2008) att målet med interkulturalitet är ömsesidig respekt, jämlikhet, tolerans, social rättvisa och demokrati på kulturmöten. Det finns tre aspekter av interkulturalitet; normativ, kritisk och nydanande. Den normativa aspekten innebär att förstå och lära sig om hur fördomar, samhällets värderingar, stereotyper och sociala ojämlikheter faktiskt påverkar vår kommunikation och sociala relationer. Den normativa aspekten utgår ifrån respekt för andra människors och minoriteters behov och jämlikhet. Lahdenperä (2008) menar att den kritiska aspekten av interkulturalitet betonar vikten av att man som lärare förhåller sig kritiskt till sin egen kultur och kulturella värderingar för att utveckla en kritisk självmedvetenhet. Detta innebär att man som lärare i kulturmöten måste reflektera över sina värderingar och tankemönster. Den nydanande aspekten handlar om att omvandla sina insikter och kunskaper till handlingar. I ett interkulturellt förhållningssätt ingår att agera gränsöverskridande, vidga kulturella barriärer, vara kreativ och nytänkande.

Eklund (2003) skriver i sin doktorsavhandling “Interkulturellt lärande. Intentioner och realiteter i svensk grundskola sedan 1960-talets början” en sammanfattning om vad interkulturellt lärande och interkulturell undervisning innebär och innefattar. Eklund (2003) hävdar att interkulturellt lärande kan ses som en ständigt pågående process varav man tillägnar sig och utvecklar kunskap, idéer, attityder och medvetenhet. Processen innebär en

ökad acceptans och förståelse av olikheter. Ett interkulturellt lärande fokuserar på att övervinna och överskrida kulturella barriärer. Ett villkor är att man i mötet med andra kulturer blir medveten om sin egen och inte fördöma den andra kulturen utan snarare ta reda på möjligheterna som den ger.

Interkulturell undervisning kan inte direkt lösa alla problem i de samhälleliga och politiska strukturerna som är relaterade till det mångkulturella samhället. Däremot kan det på sikt bädda för förändring och bekämpa intolerans och främlingsfientlighet.

Eklund (2003) har valt att sammanfatta det interkulturella perspektivet utifrån fyra interkulturella lärandekomponenter och dess målområden.

- Den första lärandekomponenten är *kulturkompetens* och handlar om att synliggöra den egna kulturellt omedvetna och dolda värderingar. Man ska också öka förståelsen för andra kulturella värderingar.
- Den andra komponenten är *demokratiskt förhållningssätt* och innebär att man förebygger diskriminering, fördomar och mobbning. Man ska fostra till respekt och tolerans dvs. medborgar- och demokratifostran. Det handlar om att bejaka mänskliga rättigheter och ha ett kritiskt tänkande.
- Den tredje lärandekomponenten är *tillgång till samhällsspråket* och handlar i sin tur om att den enskilda eleven, oavsett bakgrund ges möjligheter att utveckla svenska språket inom alla domäner.
- Den fjärde och sista komponenten är *modersmålserkännande* som handlar om att man ska ge varje elev möjligheter att både bevara och utveckla sitt modersmål och använda det som redskap i sitt lärande. (Eklund 2003, s.120)

Elevernas kulturella bakgrund och elevernas tidigare erfarenheter är centralt enligt forskningen för hur lärarna upplever undervisningen med nyanlända elever. Därför tolkas och analyseras studiens empiri utifrån ett interkulturellt perspektiv. Analysen sker med hjälp av begreppen *normativ*, *kritisk* och *nydanande* (Lahdenperäs 2008). Dessa tre begrepp kommer att användas för att analysera och förstå utsagorna.

1.6 Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med denna studie är att undersöka vilka utmaningar lärare i idrott och hälsa möter i samband med undervisning av nyanlända elever. Studien undersöker lärares beskrivning av sin undervisning för nyanlända elever och vilket stöd de efterfrågar i arbetet med att skapa optimala förutsättningar för elevernas lärande och deltagande i ämnet idrott och hälsa. Syftet har lett fram till följande mer preciserade frågeställningar.

Frågeställningar

- Hur beskriver lärarna arbetet med nyanlända elever i ämnet idrott och hälsa?
- Vilka pedagogiska verktyg nämner lärarna att de använder sig av i arbetet med nyanlända elever?
- Vilket stöd efterfrågar lärarna i arbetet med nyanlända elever?

2. Metod

I detta avsnitt presenteras studiens metod, urval, tillförlitlighetsfrågor och etiska ställningstaganden.

2.1 Studiens ansats och metod

Inom vetenskapsteorin finns två stora inriktningar, den hermeneutiska och den positivistiska inriktningen. Metoden i studien är kvalitativ och de kvalitativa forskningsmetoderna brukar ha ett hermeneutisk vetenskapsideal som utgångspunkt (Hassmén & Hassmén 2008). Detta gäller även för denna studie. Studien befinner sig inom den hermeneutiska vetenskapsteorin då studien syftar till att både tolka och förstå empirin (Hassmén & Hassmén 2008).

Tolkningsprocessen beskrivs som en hermeneutisk spiral där man genom tolkning når en förståelse för mänskligt varande och individuella upplevelser. En kvalitativ metod riktar in sig på förståelse av erfarenheter och upplevelser av ett fenomen. Den kvalitativa metoden

intresserar sig för att förstå ett fenomen och studien undersöker detta utifrån deltagarnas perspektiv (Hassmén & Hassmén 2008).

Studiens procedur utgick från de sju stadier som Kvale och Brinkmann (2014) redovisar. Dessa stadier erbjuder en linjär procedur där de sju stadierna följer efter varandra. I praktiken var proceduren för studiens utformning inte linjär på det sättet, utan nyttjades mer som en checklista för att inte missa någon vital del. Studiens procedur har skett som den hermeneutiska spiralen där förståelse för helheten har förändrats i samband med att förståelse för delarna ökat (Hassmén & Hassmén 2008). I takt med genomgången av tidigare forskning samt genomförandet av intervjuerna förändrades studiens frågeställningar. Exempelvis ändrades den första frågeställningen från att handla om hur lärarna upplevde sin *planering och undervisning* med nyanlända elever till att behandla hur lärarna upplevde *arbetet* med nyanlända elever efter intervjuerna. Anledningen till det var att svaren respondenterna gav visade sig innehålla mer än bara planering och undervisning. Ett annat exempel på att proceduren skedde enligt den hermeneutiska spiralen är att teorin valdes utefter det som visade sig vara centralt i den tidigare forskningen och att efter att teorin valts adderades litteratur som behandlade den valda teorin. Efter att teorin valts lades en fråga till i intervjuguiden som behandlade huruvida respondenterna kände till interkulturellt arbetsmetod och på vilket sätt dom eventuellt arbetade utefter den.

2.2 Datainsamlingsmetod

Studiens datainsamlingsmetod består av kvalitativa forskningsintervjuer. Genom intervjuer kan en förståelse av respondenternas syn på ett för studien relevant fenomen ur deras egna perspektiv synliggörs (Kvale & Brinkmann 2014). Intervjuer lämpar sig bäst då syftet med forskningen är att ta reda på en djupare förståelse av ett fenomen. Kvale och Brinkmann (2014) menar att intervjuens struktur är likt ett vardagligt samtal men att skillnaden består i frågetekniken och angreppssättet. Utifrån studiens syfte, frågeställningar och teoretiska referensram och en pilotintervju utformades en intervjuguide. Vid utformandet av intervjuguiden användes Kvale och Brinkmanns (2014) tabell för hur intervjuguiden kan utformas tematiskt och hur man kan tänka språkligt när man formulerar intervjufrågor. Det är enligt tabellen skillnad på forskningsfrågor och intervjufrågor. Skillnaden är att intervjufrågor

ämnen öppna upp för rika och spontana svar medan forskningsfrågor är akademiska och teoretiska. Tabellen visar vidare hur man kan använda sig av studiens forskningsfrågor som teman när man utformar intervjuguiden. Detta är utgångspunkten i utformandet av intervjuguiden i denna studie. De tre frågeställningarna i studien representerar varsitt tema och utifrån dessa teman har intervjufrågor formulerats som ämnar att stimulera mer rika beskrivningar av temana än om endast studiens frågeställningar hade ställts vid intervjuerna. Detta genomfördes för att säkerställa att intervjuguiden gav relevant information för studiens syfte och analys.

Ytterligare en viktig del i utformandet av intervjuguiden var genomförandet av en pilotintervju. Att genomföra en pilotintervju ger möjlighet till att träna på intervjuteknik samt utvärdera om intervjuguiden var tydlig och bra (Trost 2005). Vidare ger en genomförd pilotstudie möjlighet att säkerställa studiens mätinstrument, alltså intervjuguiden (Denscombe 2009). Efter pilotintervjun utvärderades intervjuguiden och reviderades något.

Intervjuguiden består av bakgrund- och huvudfrågor (Bilaga 2). Bakgrundsfrågorna kan ses som en inledning för att respondenten ska känna sig bekväm, bli uppvärmd och komma igång med intervjun (Kvale & Brinkmann 2014). Att ställa bakgrundsfrågor kan också vara ett sätt att närma sig studiens huvudfrågor genom att ställa "ofarliga" frågor som en inledning. Det handlar om att bygga upp ett ömsesidigt förtroende i intervjun (Hassmén & Hassmén 2008). Studiens intervjuer är halvstrukturerade vilket innebär att de utgår från en intervjuguide med teman och frågor som ska besvaras. Men som intervjuare är man under en semistrukturerad intervju inställd på att vara flexibel när det gäller frågornas ordningsföljd och utrymme ges till respondenten att utveckla sina idéer (Denscombe 2009). Utrymmet för följdfrågor ger möjlighet till en djupare bild och förståelse för respondenternas utsagor (Hassmén & Hassmén 2008). Betoningen läggs på att respondenterna utvecklar sina uppfattningar och synpunkter (Denscombe 2009).

Intervjuerna genomfördes på respektive respondents arbetsplats i en lugn miljö. Båda författarna till studien deltog under intervjutillfällena. Den ena ställde frågor medan den andra förde anteckningar. Detta för att undvika risken att respondenten känner sig i underläge vilket

kan riskeras när intervjusituationen upplevs som ett "två mot en"- situation (Troost 2005). På slutet av varje intervju tillfrågades respondenten om de hade något att tillägga. Den som antecknade kunde då också ställa frågor om det var något som upplevdes som intressant som man ville veta mer om för få mer innehållsrik och djup information. På så sätt ökas möjligheterna till att allt viktigt fångas upp och att intervjutillfällena blev mer likvärdiga. Det kan också vara ett bra stöd för intervjuaren att vara två stycken som intervjuar och är man samspelta kan större förståelse och informationsmängd erhållas (Troost 2005). Vid varje intervjutillfälle bör information om studiens syfte och frågeställningar och vilken ungefärlig tid intervjun ska hålla på (Hassmén & Hassmén 2008). Detta var något som gjordes vid studiens alla intervjuer. Vid varje intervjutillfälle informerades respondenten dessutom om de etiska forskningsprinciperna som studien omfattas av. Inhämtning av respondentens samtycke till deltagande i studien skedde med hjälp av att respondenten undertecknade ett information- och samtyckesbrev.

2.3 Urval

Det är viktigt att man i kvalitativa undersökningar på bästa sätt hittar undersökningsdeltagare till studien (Hassmén och Hassmén 2008). Vi har utifrån specificerade kriterier gjort ett strategiskt urval till vår studie. Då studien handlar om nyanlända elever som läser på språkintröduktion var kriterierna för vårt urval lärare i idrott och hälsa som undervisar nyanlända på gymnasieskolor med språkintröduktion. I urvalsprocessen har intresset legat på lärare som kan ge djup och informationsrik data. Urvalet har således skett strategiskt utifrån våra kriterier för att få fördjupad kunskap om det vi undersöker.

Eftersom studien riktar sig till elever som går på språkintröduktion på gymnasieskolan så inledde vi med att ta reda på vilka gymnasieskolor i Stockholms län som har språkintröduktion. Vi kontaktade skolornas rektorer och informerade om studien och att vi ville komma i kontakt med skolans idrott och hälsa lärare. Rektorerna vidarebefordrade mejlen till skolans idrottslärare och de som var intresserade svarade på mejlet och sa att de ville vara med i studien. Därefter skedde kontakten mellan oss och de lärare som var intresserade av att delta. Vi berättade mer om studien och bokade in en intervjutid. Totalt mejlade 20 skolor varav sju stycken lärare valde att delta i studien. Efter att vi fått kontakt med respektive lärare skedde inget bortfall. Med en av lärarna genomfördes pilotintervjun.

2.3.1 Lärarpresentation

Lärare	Kön	Erfarenhet	Skolform
1	Man	13 år varav 7 år med nyanlända elever	Gymnasium med språkintruktionsklasser
2	Man	15 år varav tre år med tre år med nyanlända elever	Gymnasium med språkintruktionsklasser
3	Man	7 år varav 2 år med nyanlända elever	Gymnasium med språkintruktionsklasser
4	Man	17 år varav 8 år med nyanlända elever	Språkintruktions gymnasium
5	Kvinna	38 år varav 4 år med nyanlända elever	Gymnasium med språkintruktionsklasser
6	Kvinna	6 år endast nyanlända elever	Språkintruktions gymnasium

2.4 Analys av insamlad data

Transkriberingen genomfördes direkt efter varje intervju och den skrevs ner ordagrant. Eftersom att det finns en medvetenhet om att forskningsdata kan ses som mindre fullständig än det som skedde i intervjun har vi i största grad skrivit så detaljerat och noggrant som möjligt. Transkriberingarna innehåller pausmarkeringar “...” och ord som “eh”, “mmm” “aah”. Transkriberingarna är mestadels skrivet i talat språk för att hålla sig nära det som sagt men också i skrivet språk för att de ska vara begripligt (Hassmén & Hassmén 2008). När respondenternas utsagor inte upplevdes som intressanta utifrån studiens syfte transkriberades inte det och istället markerades det i vilken tidsintervall detta skedde.

Studien behandlades genom en kvalitativ analys. En kvalitativ analys fokuserar på subjektiva erfarenheter som t.ex. uppfattningar och upplevelser. Den syftar till att identifiera betydelsefulla mönster. En central aspekt i en kvalitativ analys är att man kodar

intervjuuttalandena (Kvale & Brinkmann 2014). Samtliga intervjuer genomlästes ett flertal gånger för att bekanta oss med innehållet. Den insamlade datan har analyserats och tolkats utifrån studiens teoretiska ramverk där begreppen normativ, kritisk och nydanande har legat till grund för analysen. I kodningen markerades alla intervjuer med hjälp av färgpennor där varje tema hade en viss färg för att få en överblick över empirin. För att få en struktur på empirin valde vi att göra mindmaps där varje tema hade en mängd underkategorier. En underkategori till temat *pedagogiska verktyg* kunde exempelvis vara elevernas tidigare erfarenheter. Detta genomfördes för att underlätta att se likheter och skillnader i vad lärarna berättade om. Analysen som har gjorts omfattas av både manifest och latent analys vilket innebär att såväl det explicita som implicita fångades upp (Hassmén & Hassmén 2008). Temana som kodningen strukturerades utifrån bygger på studiens frågeställningar. Dessa teman var: *utmaningar lärare upplever i arbetet med nyanlända elever, pedagogiska verktyg och lärarnas reflektioner kring stöd*.

2.5 Tillförlitlighetsfrågor

Inom kvantitativ forskning används begreppen reliabilitet och validitet. Den kvalitativa forskningen är dock inte ute efter att bevisa generella sanningar utan snarare att belysa något som är unikt i en specifik situation och därför finns det andra begrepp som är bättre lämpade (Hassmén & Hassmén 2008). Dessutom ligger det i den kvalitativa forskningens natur att det inte finns något sätt att på ett säkert sätt påvisa att forskningen lett fram till "rätt svar". Däremot kan kvalitativ forskning redovisa faktorer som möjliggör ett antagande om rimlighet eller sannolikhet i forskningens resultat. I den här studien används begreppen trovärdighet och pålitlighet (Denscombe 2009).

Ett sätt att öka trovärdigheten i kvalitativ forskning är att ägna mycket tid till den insamlade datan eftersom en stor del av resultaten är sprungen ur denna (Denscombe 2009). Studien bygger på sex intervjuer á 30-45 min som följts av noggrann transkribering och systematiska analyser. På det sätt har studien fokuserat mycket på den insamlade datan och därmed ökat trovärdigheten.

Tillförlitlighet i kvalitativ forskning handlar om att säkerställa mätinstrumentets kvalitet. Detta mäts i huruvida mätinstrumentet skulle ge likvärdiga resultat vid andra tillfällen (Denscombe 2009). I denna studie fungerar intervjuguiden som mätinstrument, därför är utformandet av och säkerställandet av kvalitet på intervjuguiden vid stor vikt i tillförlitlighetsarbetet. För att öka mätinstrumentets tillförlitlighet genomfördes en pilotintervju. Detta gjordes för att pröva hur respondenten uppfattade frågorna och om svaren svarade på studiens frågor. Efter att pilotintervjuerna genomförts omformulerade vi intervjuguiden något. Någon fråga togs bort, ett par frågor lades till och några frågor omformulerades.

En slarvig transkribering kan också påverka studiens tillförlitlighet och äkthet negativt. Oavsett hur noggrant man transkriberat intervjuerna är det dock omöjligt att exakt beskriva sådant som är av icke verbal karaktär. Det kan handla om exempelvis gester, blickar och tonfall (Hassmén & Hassmén 2008). Transkriberingen gjordes därför direkt efter varje intervju och väldigt innehållsrikt och noggrant. Intervjuerna genomfördes i lugn och ro på varje respondents arbetsplats vilket i sin tur ökar studiens reliabilitet. Inspelningskvalitén var hög och intervjun blev inte störd av något ljud som i sin tur kan påverka transkriberingen negativt.

Då studien har en hermeneutisk inriktning handlar validiteten om att bekräfta och styrka rimligheten i studiens syfte och tolkningsprocess. Studiens teoretiska referensram som ligger till grund för analys av data har använts i tidigare forskning med liknande inriktning. Syftet med den teoretiska referensramen är att den ska hjälpa till med analys och tolkning av respondenternas utsagor.

2.6 Etiska ställningstaganden

Vi har genomgående i vår studie och intervjusituationer följt Vetenskapsrådets (2002) fyra forskningsetiska principer. De fyra huvudkraven är *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Vi har noggrant arbetat med huvudkraven för att minska riskerna för etiska misstag i intervjuerna. Det handlar om att visa respekt för deltagarna och för oss som genom studien. Nedan konkretiseras hur vi praktiskt implementerat Vetenskapsrådets fyra forskningsetiska principer.

Informationskravet handlar om att deltagarna ska informeras om undersökningen och vilka villkor som gäller för deras deltagande (Vetenskapsrådet 2002). Vi mejlade information om studiens syfte och att deltagandet var frivilligt. Vi utformade ett informations- och samtyckesbrev där vi berättade om studien, deltagarnas villkor för deltagande samt att intervjuerna spelas in. I brevet står det även att respondenterna när som helst får avbryta sitt deltagande.

Samtyckeskravet innebär att man som forskare behöver deltagarnas samtycke till att delta i studien (Vetenskapsrådet 2002). Som vi tidigare skrev utformade vi ett informations- och samtyckesbrev där lärarna fick skriva under om de ville vara med och delta samt att de informerades om att intervjuerna skulle spelas in och transkriberas. Vidare informerades vi om att materialet endast skulle användas i forskningssyfte. De samtyckte till att delta och att intervjuerna skulle spelas in.

Konfidentialitetskravet handlar om att varje deltagare ska ges största möjliga konfidentialitet vilket innefattar att deltagarna inte ska kunna identifieras och att inga personuppgifter lämnas ut (Vetenskapsrådet 2002). Deltagarna informerades om att de kommer att aidentifieras och att inspelningarna raderas direkt efter transkriberingen. Vidare benämns lärarna med fiktiva namn och inga skolor nämns i studien.

Nyttjandekravet handlar om att det deltagarna sagt endast ska användas till vår studie och således inte i kommersiellt eller annat bruk (Vetenskapsrådet 2002). Samtliga respondenter informerades om detta.

3. Resultat

I följande avsnitt presenteras resultaten från de genomförda intervjuerna. Resultaten presenteras utifrån följande teman: *Utmaningar som lärare upplever i arbetet med nyanlända elever, pedagogiska verktyg och lärarnas reflektioner kring stöd*. Respondenterna benämns i resultat- och diskussionsdelen som Lärare 1- Lärare 6.

3.1 Utmaningar lärare upplever i arbetet med nyanlända elever

En utmaning som flera av lärarna uttryckte var förmågan att förmedla syftet med ämnet idrott och hälsa. Flera av lärarna uppgav att detta beror på elevernas tidigare skolbakgrund. Många av eleverna har ingen eller väldigt knapp erfarenhet av att ha ämnet idrott och hälsa i skolan och om de har haft det har undervisningen skilt sig mycket från den i Sverige. Den idrottsundervisning som vissa elever hade erfarenhet av sen tidigare hade enligt lärarna mest bestått av att utföra och blir bra på olika idrotter.

Det är så mycket mer än att bara kasta in en boll. Det är rutiner, simning, hygien, motivation, förståelse för friluftsliv, koka korv på triangelkök. Dom säger att det inte är idrott. Dom har andra förväntningar, dom har utövat idrott på ett annat sätt. (Lärare 3)

Elevernas skolbakgrund påverkade även hur de intervjuade lärarna undervisade. Lärarna i studien vittnade om att många nyanlända elever skiljer sig från svenskfödda elever när det gäller beteenden i undervisningssituationer. Lärarna delgav att många nyanlända elever kommer från en skolbakgrund som genomsyras av en lydnadskultur. Det innebär att eleverna är vana med att lyssna på läraren och göra som de blir tillsagda och att de strävar efter att ha rätt svar på lärarens frågor.

Deras bild av kunskapskrav är helt annorlunda, om jag är duktiga på basket och volleyboll då borde jag få högt betyg. Jag sa men vi bedömer inte om du är duktig på basket, vi bedömer andra saker. Din rörelseförmåga, förståelse, förmåga att reflektera och sådär. (Lärare 2)

Flera av lärarna uttryckte att det uppskattade detta beteende hos eleverna men att de strävade efter att lära eleverna att vara kritiskt tänkande och hämta motivation inom sig själva istället för att endast motiveras av att få lärarens godkännande.

Dom har sådana respekt och dom gör det som man säger till dom att göra. De är ju skönt och asbra, man får rida på den vågen. Men samtidigt så måste man få in sitt egna sätt, vårt svenska

sätt att du inte ska göra som jag säger därför att jag säger det, utan för att du har förstått att du får faktiskt ifrågasätta mig. Gör det bara på ett trevligt och bra sätt. Det är helt okej att ifrågasätta och vara kritisk och kritiskt granska, det hör till svenska skolan och svenska samhället. Att tänka själv. Sen så att dom börjar förstå själva, det tycker jag är kul, Det ska inte vara någon lydnadskultur utan de ska göra det för att de vill och förstår varför. De ska finnas en egen drivkraft och det är något jag vill bygga upp. De ska göra saker för sin egen skull och förstår att de e bra för dom inte för att jag får skäll av min lärare. Utmaningen är att få dom att svänga från de här sättet att se på lärande och kunskap som de har med sig till att börja anamma det andra, de blir ofta typ ett glapp, där de e förvirrade o inte riktigt förstår. (Lärare 1)

De kunskapsmålen som lärarna i vår studie ansåg vara mest utmanande var simning, friluftsliv, teoretisk kunskap och förmågan att kunna reflektera. Anledningen till att simningen är utmanande är att nyanlända elever nästan alltid helt eller delvis saknar simkunnighet. Dessutom är det vanligt att kvinnliga elever i dessa elevgrupper inte får visa sig i badkläder för män enligt deras kultur eller religion vilket försvårar simundervisningen då det krävs separata rum som går att skärma av från resten av simhallen. Det sistnämnda var inte ett problem för alla respondenter då några av lärarna endast hade manliga elever i sina språkintruktionsklasser. Dock var för lite undervisningstid en gemensam utmaning för alla lärare. Ovanan mynnar enligt respondenterna inte bara ut i utmaningen att simkunnigheten är låg utan även att eleverna känner sig otrygga i vatten och därför inte alltid är närvarande på simundervisningstillfällena. Att friluftsliv upplevdes som utmanande av lärarna berodde på ovana och otrygghet hos eleverna. Våldigt få av eleverna hade vana av att vistas i naturen och ansåg att skogen var en farlig plats.

Anledningen till att teoretisk kunskap och förmågan att reflektera upplevdes som utmanande var enligt lärarna elevernas bristande språkkunskaper och tidigare skolbakgrund. Elevernas bristande språkkunskaper var något som respondenterna i studien uppgav som en stor utmaning då det dels resulterar i att mycket tid går åt till förklaringar av aktiviteter och aktiviteternas syften. Dessutom uppgav flera lärare att det var svårt att undervisa om teoretiska kunskaper och dessutom att det är utmanande att veta hur mycket eleverna har förstått då eleverna har svårt att språkligt redovisa sin förståelse.

En annan utmaning som lärarna i studien vittnade om var att tjejerna tenderade att vara väldigt passiva under lektionerna. De lärare som upplevde passiva tjejer bland de nyanlända eleverna som en utmaning trodde att det berodde på att det var ovanligt att tjejer var fysiskt aktiva och utövade sport, speciellt tillsammans med killar.

Ytterligare en utmaning som respondenterna i studien angav var ombyte och duschning i samband med idrottslektionerna. Lärarna upplevde att det var utmanande att få eleverna att komma ombytta till lektionerna och att duscha efteråt. Visserligen menade lärarna att ombyte och dusch var en utmaning även i klasser med svenskfödda elever men särskilt utmanande i klasser med nyanlända elever. Lärare 4 resonerar kring anledningen till att eleverna inte kommer ombytta och ponerade att det kan vara elevernas plötsliga egna ansvar till följd av att de är ensamkommande. "Nu är dom ensamma och ska ta ansvar och dom prioriterar inte att lägga pengar på idrottskläder" (Lärare 4).

Elevernas hälsa och livssituation var något som lärarna i studien tog upp som en utmaning i deras arbete med nyanlända elever. Flera av lärarna uttryckte att eleverna har mycket möten med socialen, psykologer och liknande som påverkade närvaron. Detta resulterar vidare i att lärarna måste vara beredda på varierande ett antal närvarande elever på lektionerna och detta påverkar således planeringen. Lärare 1 berättade exempelvis att om hon har planerat HLR en lektion och hälften av klassen är frånvarande måste hon välja att antingen göra något annat på lektionen eller repetera samma lektion nästa vecka igen och då inte kunna genomföra det hon hade planerat att göra på den lektionen. Lärarna beskrev även om hur elevernas psykiska hälsa påverkade deras deltagande och lärande.

Ofta är dom väldigt glada å positiva tycker jag, generellt. Slippa bomber i huvudet liksom. Men, samtidigt så kan jag känna att dom e.. att dom e traumatiserade, det finns nåt som jag inte vet om. Att dom kan diffa ibland såhär i humör. Nån kan var jätteglad å så rätt vare e så bara sitter han ner å har ingen lust å va med, har ingen lust med nånting liksom, då får man backa, de går liksom inte att va såhär: nej, nu ska du va med. Deras tidigare erfarenheter påverkar vad dom kan ta emot, det påverkar deras kunskap. Ja kan ta ett litet exempel. Vi körde spökboll härom dan å då va det en kille som ba: jag kan inte va med, jag orkar inte. Han var så deprimerad, han va så ledsen över någonting. Jag kan inte säga vad. Man kan ju inte gå in där å sitta i tio minuter

med en enskild elev medans dom andra 30 spelar. Då känns det som att man inte räcker till. De e en utmaning.. att se hur dom mår å vad dom klarar av å sådär. (Lärare 2)

Avslutningsvis uttryckte lärarna i studien att de tyckte att elevernas olika kulturer och erfarenheter berikade undervisningsmiljön och lärarna angav att de upplevde det som positivt att undervisa nyanlända elever. Lärarna har berättat att eleverna i introduktionsklasserna sällan uttrycker negativa åsikter eller ifrågasättande och att de är väldigt motiverade.

3.2 Pedagogiska verktyg

Lärarna i studien framhöll att relationen mellan lärare och elev är deras främsta pedagogiska verktyg och att de arbetar aktivt med att skapa en trygg undervisningsmiljö som genomsyrar av ömsesidig respekt och jämlikhet. ”Bara man är tydlig hela tiden, alltså som man brukar säga, ramar och kramar. Det är perfekt. Du visar att du bryr dig och gillar dom, visar respekt och att alla är lika mycket värda oavsett bakgrund” (Lärare 3).

Gemensamt för lärarna i studien är att de använde sig av en mängd pedagogiska strategier för att göra undervisningen begriplig och meningsfull för eleverna. Samtliga lärare berättade att de måste vara kreativa och förklara på många olika sätt för att eleverna ska förstå och att de använde sig av digitala hjälpmedel för att stärka lärandet. De använde sig väldigt mycket av eleverna för att visa och samtidigt ta vara på och utnyttja vad eleverna kan.

Jag kör på allt, det mesta, tavla, filmklipp och bilder.. Jag använder mig av eleverna för att visa och förklara. Jag är själv också aktiv varje lektion, eeh, fysiskt med kroppen och språket. Alltså, det går inte bara att ställa sig upp och förklara vad vi ska göra, då tappar jag alla direkt. När vi till exempel haft olika lekar har jag fått göra teater med hjälp av eleverna för att förklara spelet och reglerna. Det blir som en sceninspelning. (Lärare 3)

Lärarna upplevde att en viktig aspekt i undervisningen var att ha tydliga krav och höga förväntningar på eleverna. Eftersom ombyte var ett stort problem för samtliga lärare behövde lärarna vara väldigt tydliga med vilka krav som gällde och vara konsekventa med de. Bland

annat berättade lärarna att de alltid antecknar om eleverna inte är ombytta. Lärare 4 uttryckte att han nästan var militärisk och att en tydlig ordning och struktur gynnar elevernas lärande. Han poängterade att man är mer snäll om man talar om vilka krav som finns och vad man förväntar sig av eleverna.

Lärarna berättade att skolan gjorde en kartläggning av elevernas kunskaper i svenska och matematik. Denna kartläggning innehöll inget om just ämnet idrott och hälsa och användes således inte som ett pedagogiskt verktyg i idrottsundervisningen. En av lärarna genomförde en idrottslig kartläggning som han kallade för hälsodeklaration. Lärare 3 berättade om kartläggningens innehåll och att den användes som ett verktyg i undervisningen.

Jag kollar i början och sen när det kommer nya elever så kollar jag dom också. De får fylla i en hälsodeklaration, hälsoprofil med frågor som skolbakgrund, idrottsbakgrund, tränings, idrotts vanor osv... sedan ska de uppskatta deras välmående och hur de trivs i sin miljö, aah alltså hur de mår osv. Sen använder jag detta i undervisningen, ex om en kille skriver att han boxats då när vi har boxning så tar jag hjälp av honom, så tar jag tillvara på vad han kan och det är min uppgift. Han lyfts jättemycket och det är samma sak med tjejerna. Jag fokuserar mycket på vad de kan och jag kan se det i hälsodeklarationen. (Lärare 3)

Att ta tillvara på vad eleverna kan och vad de har för intresse nämnde flera av lärarna som en viktig del i undervisningen. Majoriteten av lärarna berättade att de försökte lyfta fram elevernas starka sidor och att alla får vara med för att det berikar gruppen. De lyfte även fram att det var viktigt att göra kopplingar till elevernas liv utanför skolan för att nå alla i undervisningen och på så sätt göra undervisningen meningsfull. Lärare 2 och 3 nämnde bland annat att de orienterat i tunnelbana med SL kartan.

Jag försöker också göra saker som är starkt förknippade med deras kultur. En sak jag gjorde var att jag tog hit en snubbe som körde cricket med eleverna. De flesta av eleverna som kommer från Afghanistan har spelat väldigt mycket cricket och tycker att det är jättekul. (Lärare 5)

Detta var även något som lärare 4 gjorde och berättade om. ”Jag har kört cricket med mina elever för många kommer från Afghanistan. Man borde göra såna saker ännu mer och man skyller på tids utrymmen, hm, men det är inte alltid sant. Jag borde utnyttja deras kunskaper”.

Majoriteten av lärarna berättade om hur de i undervisningen tagit del av elevernas kulturella bakgrund genom momentet dans. Eleverna fick visa upp sina kulturella danser och vidare lära sina klasskamrater. Detta var något väldigt uppskattat av både lärare och elev. Lärare 4 delgav att han använde sig av elevernas modersmål i olika övningar när de skulle räkna. Många lärare vittnade om att många tjejer var passiva under lektionerna och Lärare 6 valde att aktivt delta på idrottslektionerna som ett pedagogiskt verktyg för att aktivera tjejerna. Lärare 6 menade att det är ett sätt att visa att om hon kommer dit, är ombytt och är med aktivt signalerar det att det är okej att tjejer också kan idrott på samma villkor som tjejerna “kan hon kan jag” uttryckte hon att hon hoppades att tjejerna tänkte. Enligt lärare 6 var detta en framgångsrik strategi.

En strategi som lärarna delgav var att de anpassat undervisningen på olika sätt. Lärarna berättade att de anpassade nivån på de momenten som eleverna hade bristande erfarenheter av för att möta deras behov. Lärarna anpassade även antalet regler och nya spel för att det är utmanande och därmed tidskrävande för eleverna att nå förståelse rent språkligt för nya moment. Endast en lärare berättade att han aktivt arbetar språkutvecklande i ämnesspråket. Det innebar att han lade mycket tid på att lära dom de idrottsliga termerna.

Lärarna i studien resonerade kring varat eller icke-varat av samkönsundervisning i språkintruktionsklasser. Lärare 2 berättade att hans lärarlag har bestämt att dela upp tjejer och killar i undervisningen. Anledningen till detta var att de upplevde hög elevfrånvaro när de hade samundervisning med nyanlända elever. “Det gick inte, det går inte, då kommer inte tjejerna. Vad når man då för mål liksom?” (Lärare 2). Därför hade de som en pedagogisk strategi valt att dela upp tjejerna och killarna i två olika elevgrupper där han undervisade killarna och en kvinnlig lärare undervisade tjejerna. På följdfrågan huruvida skolledning hade haft någon invändning ring könsuppdelad undervisning svarade han nej. Två av lärarna hade bara killar i sina språkintruktionsklasser så de behövde inte ta ställning i det. Lärare 5

nämnde dock att hon kanske skulle vilja göra det om hon hade både tjejer och killar. Lärare 4 arbetar däremot aktivt för att de nyanlända eleverna inte ska ha könsuppdelad undervisning. Han menar att det är helt emot skolans värdegrund och de signaler han vill sända ut som lärare. Lärare 6 angav att hon aldrig funderat över den saken och tog det som självklart att tjejerna och killarna skulle ha idrott och hälsa tillsammans. Här bör tilläggas att lärare 6 och 4 arbetar på gymnasier som endast har språkintruktionsklasser.

Lärare 3 angav att han i större utsträckning försökte integrera eleverna i introduktionsklasser i sociala sammanhang i skolan. Det var framför allt i skolans egna fotbollslag och de turneringar som detta lag deltog i. Dock fanns ett motstånd från eleverna att vara en del av skolfotbollslaget även fast de platsade rent sportslig.

3.3 Lärarnas reflektioner kring stöd

Lärarna uttryckte att deras utbildning inte har förberett dem för arbetet med nyanlända elever. Det togs aldrig upp eller diskuterades under utbildningen. Bland annat uttryckte lärare 4 önskemål om att han under lärarutbildningen skulle ha fått diskutera olika möjliga situationer som kan uppstå i arbetet med nyanlända elever för att bli bättre förberedd för verkligheten.

Mångkulturella klassrum där de kommer från 8-10 kulturer och så ska de plötsligt prata om Piaget osv, den teoretiska biten. Vad är det för skit rent ut sagt? Här finns det en verklighet när vi kommer ut, kan vi inte bara få ha ett case? Eller bara ta en diskussion i smågrupper, vad ska man göra här? Hur löser man den här situationen?. (Lärare 4)

Vidare uttryckte lärarna i studien att de inte fått något stöd från skolledningen i form av exempelvis vidareutbildning eller stödmaterial när de blev tilldelade nyanlända elever. Lärare 3 uttrycker i samband med frågan om stöd från skolledningen: "Alltså verkligen ingenting, det var bara att köra. Här har du en grupp nyanlända. Kör bara. Så ah, verkligen inget stöd alls".

Det stöd som lärarna uttrycker att de använder sig av i nuläget är ostrukturerade kollegiala samtal. Dessa samtal sker spontant mellan lektioner, i korridoren och i arbetsrummet. Några av lärarna har även samtal som sker på utsatt tid för att diskutera just arbetet med nyanlända elever. Lärare 3 var själv med att styra upp så ett veckomöte instiftades varje vecka för att möjliggöra utbyte av erfarenheter och diskussioner kring dilemman som uppstår på lektionerna. Även lärare 1 berättade att de har schemalagda möten om arbetet kring nyanlända.

Lärare 6 uppgav att hon har stöd av extra personal på lektionerna. Det rör sig om elevassistenter och fritidspersonal som finns där som stöd och som även kan några av elevernas modersmål. Dessutom kontaktar hon skolans kurator eller sjuksköterska om hon upplever att en elev mår dåligt, även dem talar några av elevernas modersmål och skolans mål är att varje elev ska ha någon personal som kan deras modersmål. Lärare 3 uttryckte att han vill revidera innehållet i kursen för nyanlända elever och att en projektledare har anlitas som stöd i detta arbete. Vidare berättade lärare 3 att han använder skolans SVA- lärare som stöd i det språkliga vid utformning av tester för att dem ska bli så begripliga för eleverna som möjligt. Samtliga lärare vittnar om att samtalen med kollegor är det största och viktigaste stödet i deras arbete med nyanlända elever. Dock efterfrågas mer tid till kollegiala samtal. Lärare 4 uttrycker: "Det enda stödet just nu är det från mina kollegor men man skulle vilja ha mer konferenser och liknande för nu blir det snabbt mellan vissa lektioner". Merparten av lärarna efterfrågade schemalagda kollegiala diskussioner, konferenser och vidareutbildning kring just nyanlända elever i relation till ämnet idrott och hälsa. Det lärarna uttryckte att de vill diskutera är olika utmaningar som lärarna möts av i arbetet med nyanlända elever och frågor kring bemötande. Lärare 3 önskade även någon form av portal där tips kan delas. "Vi skulle kunna ha någon konferens, fortbildning. Någon som bara vi jobbar såhär och såhär. Typ som idrottens himmel och helvete anpassat för nyanlända elever. Eller en Youtube kanal med tips".

Lärare 1 och lärare 6 önskar att det fanns stödmaterial kring dels kursens innehåll samt kartläggning av elevernas tidigare erfarenheter och kunskapsläge. Lärare 1 uttryckte följande:

Vi ska försöka förbereda dem för vidare studier, är det då viktigt att de lär sig spökboll? Nej, jag tror inte det. En tjej som kommer från ett land med massa trauman som kommer till en ny värld. Jobba med att först och främst lära dom om hälsa, både den kroppsliga och mentala. Jag skulle vilja ha en diskussion om vad man ska undervisa nyanlända elever. Ha ett stödmaterial till dessa elever. (Lärare 1)

Lärare 5 efterfrågar mer information om elevernas tidigare skolbakgrund när eleverna kommer till skolan.

Man borde få mer information om deras bakgrund, var de kommer ifrån, vilka förhållanden, vad kan jag förvänta sig av eleverna? Vad har de för förmåga att leva upp till de kraven som ställs på dem? Då är det lättare att börja någonstans. (Lärare 5)

En del ramfaktorer togs även upp i frågan om vilket stöd lärarna efterfrågar. Lärarna i studien efterfrågar fler undervisningstimmar och/eller fler lärare i klassrummet då dessa elevgrupper förväntas nå årskurs nio:s kunskapsmål på betydligt färre timmar än en vanlig årskurs nio har. Lärare 5 önskar en central styrning av simhallstider då hon berättade att hon tvingas boka simhallstider ett år i förväg och leta efter reservtider då många skolor tvingas konkurrera om samma simhallar och att nyanlända elever behöver många timmars simundervisning för att uppnå kunskapsmålen i simning.

3.4 Resultatsammanfattning

De utmaningar som lärarna beskriver var bland annat att förmedla ämnets syfte till eleverna och att få eleverna att kunna reflektera samt att återge egna reflektioner. Vidare upplevdes kunskapskravet i simning, elevernas bristande kunskaper i svenska, att tjejerna var inaktiva och att få eleverna att byta om som utmanande. Många av utmaningarna var kopplade till elevernas tidigare skolerfarenheter och kulturella bakgrund. Lärarna uppgav att de använder nya metoder för att kommunicera och skapa relationer med eleverna. De nämnde att de anpassade undervisningen på olika sätt för att möta elevernas behov och gav några exempel på att de visade med hjälp av bilder, videor och elever. De försökte också utöva aktiviteter

som eleverna var duktiga på och hade erfarenheter av. Respondenterna angav att de inte hade fått något stöd från sin skolläda och att deras utbildning inte heller hade förberett dem för arbetet med nyanlända elever. Vidare önskade lärarna generellt forum för erfarenhetsutbyte och diskussioner kollegor emellan kring arbetet med nyanlända elever.

4. Diskussion

Syftet med denna studie har varit att undersöka lärares uppfattningar om att undervisa nyanlända elever i ämnet idrott och hälsa. Likt vad tidigare forskning (Columa, Foley och Lytle 2010) har visat uttryckte lärarna i vår studie positiva attityder kring arbetet med nyanlända elever och tyckte att kulturell mångfald berikar klassrummet.

En utmaning som många av lärarna vittnade om var att förmedla syftet med ämnet idrott och hälsa för nyanlända elever. Lärarna angav att de var tvungna att ägna mycket mer tid åt detta i introduktionsklasserna än i andra klasser. Anledningen var enligt lärarna att de nyanlända eleverna kommer från en skolbakgrund där ämnet har haft delvis andra syften än det har i svenska skolan och att nyanlända elever därför behöver mycket stöd i att få förståelse för detta. Ur ett interkulturellt perspektiv kan lärarnas förståelse för att nyanlända eleverna har med sig en skolbakgrund som genomsyras av en delvis annorlunda kultur och därmed andra synsätt på vad undervisning i idrott och hälsa är visa på ett normativt förhållningssätt.

Begreppet kultur innefattar meningsskapande för individer i olika sammanhang. Därför skulle ett arbetssätt för lärarna, utifrån det interkulturella synsättet, vara att arbeta med syftet i ämnet för att få eleverna att hitta meningsfullhet i de för eleverna ovana momenten. Ett exempel på detta är hur lärare 6 försätter orienteringsundervisningen i tunnelbanan och använder SL-kartan som orienteringskarta. Genom att använda sig av elevernas dagliga miljö, vilken tunnelbanan är för de flesta elever i gymnasieåldern i Stockholm, ökar chanserna till att skapa meningsfull undervisning för eleverna i detta tidigare kanske helt okända moment.

Lärarnas erfarenheter av nyanlända elevers tidigare erfarenheter av olika moment i ämnet idrott och hälsa stämmer överens med tidigare forskning kring detta (Huitfeldt 2015; Lundvall

2006). Lärarna vittnade om att de anpassar undervisningen på olika sätt för att möta elevernas behov. Lärarna berättar att denna anpassning innebär en förenkling av olika lekar och sporter, men även en lägre nivå i de moment som är nya för eleverna. Lärarna använder sig även av många olika sätt att förklara, bl.a. genom filmer, bilder och att de visar själva. Två av lärarna anpassade undervisningen genom att själva vara aktiva på lektionerna. Lärarnas erfarenheter av nyanlända elevers tidigare erfarenheter av ämnet idrott och hälsa stämmer överens med Huitfeldt (2015) och Lundvalls (2005) forskning kring detta. Att anpassa undervisningen efter elevernas behov är något som Rodell- Olgac (1995) skriver är väldigt viktigt och menar att huruvida en elev kommer från Gärdet i Stockholm eller Irak påverkar vilken undervisning de är i behov av. Utifrån ett interkulturellt synsätt kan behovet av anpassning förklaras med begreppen normativ, kritisk och nydanande. Lärarna behöver vara medvetna om hur kulturella värderingar påverkar elevernas deltagande och förståelse. Vidare behöver lärarna förhålla sig kritiska till sina arbetsmetoder, kritiskt granska sina egna tankemönster och omvärdera sina didaktiska vanor. Slutligen bör dessa reflektioner mynna ut till nya arbetsmetoder som möter eleverna där de befinner sig.

I likhet med tidigare studier (Wigg 2008; Bunar 2010; Nilsson & Axelsson 2013; Skowronski 2013) uttrycker lärarna i studien att språket är en stor utmaning i arbetet med nyanlända elever. Dock var det inte alltid själva undervisningssituationen som lärarna upplevde försvårades av elevernas bristande kunskaper i svenska. Lärarna hittade metoder för att förklara vad eleverna skulle kunna och göra, även om detta tog längre tid än i andra klasser. Att utveckla elevernas rörelseförmågor var inte heller något som lärarna upplevde försvårades på grund av språket. Däremot fanns det vissa aspekter av läroplanen som lärarna upplevde blev svåra att implementera på grund av språket, nämligen att uppfylla kunskapskrav som handlar om att eleverna ska kunna återge sina reflektioner och kunskaper för lärarna. Detta är något som läroplanen ställer krav på att elever ska kunna göra för att uppnå ett betyg. Läroplanen kan ur ett interkulturellt synsätt ses som ett normativt dokument som indikerar vad skolan i sig och samhället i stort värderar. I denna studie berör detta förmågan att kunna återge sina reflektioner och förståelser. Det som vidare blir intressant ur ett interkulturellt förhållningssätt är att teoretiskt analysera hur lärarna går vidare från förståelsen att eleverna behöver extra mycket stöd till att utveckla förmåga till reflektion. Utifrån den kritiska aspekten borde lärarna ifrågasätta sina egna tankemönster i hur de vägleder eleverna till att nå

förmågan att, språkligt, i detta fall muntligt eller skriftligt, kunna återge kunskap och reflektioner. Ur den nydanande aspekten skulle lärarna försöka hitta vägar att erbjuda eleverna det de behöver just där eleverna befinner sig för att kunna nå reflektion och förståelse samt kunna återge den. Exempel på det skulle kunna vara att låta eleverna använda samma medel som lärarna själva gör när de ger förklaringar till dessa elever, nämligen digitala hjälpmedel eller att visa med kroppen.

Lärare 3 försökte få de nyanlända eleverna att delta i sociala sammanhang där även resten av skolans elever deltog, dock upplevde han ett motstånd från eleverna att ta del av dessa sammanhang. Ur ett interkulturellt perspektiv skulle detta kunna ses som ett nydanande arbetssätt då lärarens ambitioner sträcker sig utanför klassrummet med syftet att utveckla dessa elever. Forskning (Skowronski 2013; Wigg 2008) har visat att bristande språkkunskaper i svenska kan vara en anledning till att nyanlända eleverna ofta hamnar utanför i sociala sammanhang i skolan. Enligt ett interkulturellt förhållningssätt kan elevernas ovilja till att delta i sociala sammanhang förutom bristande språkkunskaper även bero på upplevda normativa aspekter och stereotypa föreställningar samt relationer mellan nyanlända elever och andra elever på skolan.

Flera av lärarna angav att de arbetar mycket med att få eleverna att bli kritiskt reflekterande eftersom eleverna ofta kommer från en skolbakgrund som genomsyras av en lydnadskultur där eleverna strävar efter att ge lärarna "rätt" svar. Lärarnas uttryckta erfarenheter av detta överensstämmer med Ojalas (2016) och Cederbergs (2006) studier av nyanlända elevers möte med svenska skolan. Att lärarna lägger mycket fokus på att få eleverna att reflektera mer kan utifrån ett interkulturellt synsätt förstås som att lärarna enligt ett normativt synsätt har förstått att eleverna har med sig en egen skolkultur när de kommer till svenska skolan. Däremot når lärarna inte till ett kritiskt eller nydanande förhållningssätt då lärarna inte förhåller kritiskt till den egna skolkulturen eller till ett nydanande perspektiv då lärarna inte heller agerar gränsöverskridande. Lärarnas reflektioner stannar vid en förståelse av problematiken och denna upplevs som en utmaning, men lärarna uppfattar inte att de har verktyg till att lösa denna typ av utmaning.

Relationen mellan lärare och elev påverkas av den kultur som genomsyrar skolan (Eklund 2009). Både lärare och elev har förutfattade föreställningar om hur relationen mellan dem ska vara. Detta är en del av den normativa aspekten av ett interkulturellt förhållningssätt. Att många nyanlända elever kommer från en skolbakgrund som karaktäriseras av en lydnadskultur påverkar inte bara att dessa elever är vana vid att det finns ett rätt och fel svar som de strävar efter att återge till läraren. Denna skolkultur påverkar även relationen mellan lärare och elev på det sättet att elevernas förväntan är att det är läraren som bestämmer och att eleverna gör som de blir tillsagda. Lärare 1 menar att detta både är positivt och negativt.

Dom har sådana respekt och dom gör det som man säger till dom att göra. De är ju skönt och as bra, man får rida på den vågen. Men samtidigt så måste man få in sitt egna rätt, vårt svenska sätt att du inte ska göra som jag säger därför att jag säger det, utan för att du har förstått att du får faktiskt ifrågasätta mig. (Lärare 1)

Flera av lärarna vittnar om att de arbetar mycket med just sin relation till eleverna ska bygga på respekt och att alla elever ska känna sig sedda. Ett pedagogiskt verktyg som flera av respondenterna använde sig av för att skapa en bra relation mellan sig själva och eleverna var att vara intresserade av elevernas erfarenheter. Den strategin liknar en av de faktorer som Skolverket menar är en framgångsfaktor i klassrummet och benämner som dialogklimat (Skolverket 2013b). Utifrån ett interkulturellt synsätt stannar dock detta förhållningssätt vid att bli ett kulturmöte. Kulturmötet karaktäriseras ju av just nyfikenhet, respektfullhet och öppenhet. Men öppenhet, respekt och nyfikenhet riskerar att stanna vid detta och mer komplexa aspekter av relationen mellan elev och skola såsom förståelse för hur hierarkier, diskriminering och maktförhållanden och hur dessa påverkar den relationen uppmärksammas inte (Bunar 2010).

Tidigare studier (Dagkas & Benn 2006; Dagkass, Benn & Jawad 2011; Lundvall 2005) bekräftar flera av lärarnas upplevelser av att nyanlända i vissa aktiviteter begränsas av kulturella skäl. Det handlar främst om momenten dans och simning. Ett exempel på detta som är kopplat till ett interkulturellt förhållningssätt var lärare 1:s resonemang kring dansundervisning. Han menade att i Sverige är vi vana att dansa kille och tjej tillsammans och

att vi håller varandra i händerna medan vi dansar. Hans elever i introduktionsklasserna hade helt andra erfarenheter av att dansa. Att dansa tjej och kille samt att röra vid varandra när man dansar var oförenligt med deras sociala och kulturella koder. Denna reflektion är ett exempel på den normativa aspekten av ett interkulturellt förhållningssätt. Lärare 1 vidare resonerade vidare kring att han som lärare i idrott och hälsa i Sverige hade en väldigt klar bild av vilka danser som skulle undervisas i. Då gav han exempel på den kritiska aspekten av interkulturellt förhållningssätt. Ett exempel på den nydanande aspekten av interkulturellt förhållningssätt är att lärare 1:s lösning på var att eleverna istället fick visa och lära varandra folkdanser från sina egna kulturer och att eleverna hittade på egna danser.

För att eleverna ska ha en chans att lyckas i skolan måste lärarna se eleverna som en tillgång och fokusera på vad de kan (Nilsson & Axelsson 2013). Enligt Runfors (2003) tenderar lärare som undervisar nyanlända elever att fokusera på elevernas bristande kunskaper och på det som eleverna inte kan. Det som respondenterna i den här studien har angett som brister sätts ofta i relation till kunskapskraven i läroplanen (Skolverket 2011). Det blir mycket fokus på elevernas bristande kunskaper i simning och att språkligt kunna ta till sig och beskriva teoretiska kunskaper. Ett mönster som har framkommit i intervjuerna är dock att lärarna även försöker fokusera på elevernas befintliga kunskaper och intressen samt försöker förstärka dessa. Att eleverna upplever att deras kultur, kunskap och erfarenheter är värdefulla är en viktig del av undervisningen i ett mångkulturellt klassrum (Ambe 2006; Blob 2004). Ett exempel på detta är lärare 1 som använder sig av Cricket i undervisningen eftersom flera av eleverna hade tidigare erfarenheter av detta spel. Ett annat exempel är en av lärarnas egen kartläggning av elevernas tidigare skolbakgrund och idrottsliga erfarenheter, vilken läraren sedan använder i sin undervisning. Ett annat sätt att ta vara på elevernas befintliga kunskaper i idrottsundervisningen är att använda elevernas modersmål som ett redskap i elevernas lärande (Eklund 2008). Detta var något som lärare 4 uppgav exempel på. Ur ett interkulturellt perspektiv kan man se detta som ett modersmåls erkännande och en möjlighet för eleverna att visa vad de kan och därmed stärkas i sitt lärande. Vidare visar intervjuerna att en kartläggning av elevernas kunskaper görs på skolorna men att den inte berör idrottsundervisningen och att idrottslärarna i normala fall inte tar del av denna kartläggning. En framgångsfaktor för att skapa en god och likvärdig utbildning för nyanlända elever är bl.a. att man gör en kartläggning på eleverna (Skolinspektionen 2014; Bunar 2015).

Flera av lärarna förde ett resonemang kring samkönad undervisning. Två av lärarna var aktivt emot det. Det är intressant att dessa två lärare arbetar på gymnasier som endast har språkintruktionsklasser. En anledning till detta skulle kunna vara att kunskapen kring arbetet med nyanlända är större på dessa gymnasier än på de gymnasier där lärarna fått ett antal språkintruktionsklasser tilldelade. Lärarna på dessa gymnasier har fått ta beslut likt huruvida tjejer och killar ska ha uppdelad undervisning eller inte inom kollegiet utan skolledningens inblandning. Huruvida den enskilda elevens behov ska tillgodoses, som lärare 2 refererar till när han ifrågasätter vilka mål som uppfylls om tjejer inte deltar på grund av samundervisning, är en aspekt av diskussionen kring samundervisningen. Lärare 4:s tankar om att skolans värdegrund och hans värderingar som lärare ger uttryck för att alla elever ska ha genomsam undervisning är en annan aspekt av diskussionen kring samundervisning. Forskning (Benn & Pfister 2013; Dagkas & Benn 2006) visar att det är en svår och känslig balansgång mellan behoven av skolans gemenskap samt den enskilda elevens behov. Huitfeldt (2015) studie visar att nyanlända tjejer kan begränsas av och känna sig ängsliga i killarnas närvaro. Huitfeldt (2015) menar vidare att om läraren ger eleverna adekvat stöd och anpassning kan tjejernas upplevelse av undervisningen i idrott och hälsa påverkas till det positiva. Flera lärare upplevde inaktiva tjejer som en utmaning. Vissa lärare löser detta med uppdelad undervisning. En kvinnlig lärare deltar aktivt själv på lektionerna som inspiration. Ur ett interkulturellt synsätt stannar lärarna i mångt och mycket vid att problematisera. De förstår att det finns kulturella aspekter som påverkar huruvida tjejerna kan identifiera sig som fysisk aktiva, i synnerhet tillsammans med killar. Men längre än så kommer lärarna oftast inte. Att dela upp tjejer och killar kan framstå som en lösning för stunden. Lärarna får undervisningen att flyta på, men det löser inte de bakomliggande stereotyper och diskriminerande strukturer som orsakar problemet. Lärarna har inte förmågan att lösa det bakomliggande grundproblemet.

De intervjuade lärarna upplevde att de inte har fått något stöd från sin skolledning i samband med att de blev tilldelade nyanlända elever. Lärarna fick därför improvisera, samtala med lärarkollegor och själva komma på lösningar på de utmaningar som de möter i arbetet med nyanlända elever. Dessa uppfattningar stämmer överens med tidigare forskning (Dagkas 2007; Lundvall 2006). Lundvall (2006) efterfrågar i sin studie en bredare diskussion kring frågor angående nyanlända elev i skolan, vilket är något som flera av de intervjuade lärarna

också efterfrågar. Lärarna anger att de vänder sig till lärarkollegor när de behöver stöd i sitt arbete. Dessa samtal mellan lärarkollegor sker oftast spontant och ostrukturerat och kan därför inte likställas med det som Skolverket (2013b) benämner som kollegialt lärande. Lärarna efterfrågar dels mer strukturerade samtal i form av exempelvis konferenser, dels olika plattformar för erfarenhetsutbyte. Ett antagande är att ett kollegialt lärande (Skolverket 2013b) skulle kunna leda till en utveckling av såväl den kritiska som den nydana aspekten av ett interkulturellt förhållningssätt då strukturerade samtal med ett avgränsat fokus kan leda till att lärarna ser sina egna stereotypa tankemönster från nya perspektiv och därmed kritiskt granska dem. Vidare skulle ett kollegialt lärande kunna leda till nya pedagogiska strategier. De flesta lärarna upplevde inte att deras utbildning hade lyft frågor kring ett mångkulturellt klassrum eller att de hade fått kunskaper i interkulturellt lärande. Detta var något som ledde till irritation hos vissa av lärarna. Att lärarutbildningen bör innehålla kunskapsutveckling kring social rättvisa och allas lika värde är något som bl.a. Sparks (1994) anser är viktigt. Diskussioner och erfarenhetsutbyte skulle kunna påverka den ständiga process som Eklund (2003) menar att interkulturellt lärande innebär.

4.1 Metoddiskussion

Studiens metodval har passat syftet på ett bra sätt. Styrkan som kan framhävas är att intervjuguiden är noggrant utformad efter studiens syfte, frågeställningar och teoretiska referensram. Studiens teoretiska referensram, det interkulturella perspektivet, har varit av stort värde i vår tolkning och analys. De tre begreppen som användes har bidragit med en djupare förståelse av det som har studerats.

För att öka studiens tillförlitlighet kan man använda sig av en metodkombination. Denscombe (2009) skriver att man kan kombinera intervjuer med observationer för att få en mer fullständig bild av det man studerar. En observation hade kunnat bidra med att upptäcka undervisningssituationer som läraren i fråga inte själv tänker på som intressant utifrån våra frågeställningar. Generaliserbarhet är ett begrepp som aktualiseras i frågor om undersökningar (Denscombe 2009). Antalet informanter i denna studie är för få för att kunna göra generaliserande antaganden och dra allmänna slutsatser. Dock är inte generaliserbarhet något

som eftersträvas när kvalitativ intervju har valts som metod. Men de beskrivningar som lärarna gett ger djup information om lärarnas uppfattningar vilket resulterar i att värdefulla slutsatser kan dras utifrån studien.

I urvalsprocessen kontaktades rektorer på skolor för att komma i kontakt med lärare att intervjua till studien. Med ett sådant upplägg kan det finnas en risk att lärare inte vågar berätta vissa saker om upplevda svårigheter i rädsla att deras rektor ska läsa studien och identifiera dem.

4.2 Vidare forskning

Det vore intressant med forskning som fokuserar på ett specifikt kunskapsobjekt inom idrott och hälsa kopplat till nyanlända elever. En sådan forskning skulle kunna bygga på en interventionsstudie där olika lektionsinnehåll och undervisningsmetoder prövas för att bidra med kunskaper kring nya pedagogiska förhållningssätt och verktyg samt lektionsinnehåll som är framgångsrika för att utveckla nyanlända elevers kunskapsutveckling.

Käll- och litteraturförteckning

Benn, T. & G. Pfister. (2013). Meeting needs of Muslim girls in school sport: Case studies exploring cultural and religious diversity. *European Journal of Sport Science*. 13 (5): p. 567-574.

Blob, M. (2004). Skolintroduktion för nyanlända flykting- och invandrarbarn - en översiktsstudie av arbetet i fyra storstadskommuner [2016-11-10]
http://www.andrasprak.su.se/polopoly_fs/1.167151.1392637535!/menu/standard/file/Skolintroduktion_for_nyanlanda_flykting_och_invandrarbarn.pdf

Bunar, N. (2010). *Nyanlända och lärande*. En forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan. Vetenskapsrådets rapportserie 6:2010.

Bunar, N. (2015). *Nyanlända och lärande- mottagande och inkludering*. Natur & Kultur, Stockholm.

Cederberg, M. (2006). *Utifrån sett, inifrån upplevt*. Diss. Malmö: Malmö Högskola.

Columna, L., J.T. Foley, and R.K. Lytle, (2010). Physical education teachers' and teacher candidates' attitudes toward cultural pluralism. *Journal of Teaching in Physical Education*, 29(3): p. 295-311.

Dagkas, S. & Benn, T. (2006). Young Muslim women's experiences of Islam and physical education in Greece and Britain: a comparative study. *Sport, education and society*, 11(1) p. 21-38.

Dagkas, S. (2007). Exploring teaching practices in physical education with culturally diverse classes: a cross- cultural study. *European Journal of Teacher Education*, 30(4), p. 431-443.

Dagkas, S. Benn, T. & Jawad, H. (2011). Multiple voices: improving participation of Muslim girls in physical education and school sport. *Sport, education and society*, 16(2), p. 223-239.

Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur AB, Lund.

Eklund, M. (2003). *Interkulturellt lärande. Intentioner och realiteter i svensk grundskola sedan 1960-talets början*. Diss. Luleå: Luleå tekniska universitet.

Hassmén, N. & Hassmén, P. (2008). *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. SISU idrottsböcker.

Huitfeldt, Å. (2015). *Passar jag in? Nyanlända ungdomars möte med idrottsundervisning*. Lic.-avh. Örebro: Örebro universitet.

Illman, R. & Nynäs, P. (2005). *Kultur människa möte*. Lund: Studentlitteratur AB.

Karlsson, E. & Bergström, L. (2015). *Jag är inte så fyrkantig längre - en studie om lärares möte med nyanlända elever i skolämnet idrott och hälsa*. Examensarbete 15 hp vid Ämneslärarprogrammet 2011-2016 på Gymnastik och idrottshögskolan i Stockholm. Stockholm: Gymnastik och idrottshögskolan.

Kvale, S. Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Lahdenperä, P. (2004). *Interkulturell pedagogik i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur AB.

Lahdenperä, P. (2008). *Interkulturellt ledarskap - förändring i mångfald*. Lund: Studentlitteratur.

Lundvall, S (2005). "På vems villkor? En pilotstudie om ungdomar från etniska minoritetskulturer och deras syn på idrott, fysisk aktivitet och skolämnet idrott och hälsa". Karin Redelius & Håkan Larsson (red.), *Leve idrottspedagogiken! En vänbok tillägnad Lars-Magnus Engström*, HLS förlag, 265-266.

Lundvall, S. (2006). "It's really about understanding human beings..." exploring PE teacher's perception of working in multicultural schools. [2016-11-01]

<http://www.idrottsforum.org/articles/lundvall/lundvall060517.pdf>

Migrationsverket. (2016) . Nästan 163 000 människor sökte asyl i Sverige 2015. [2016-11-07]

<http://www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac387159be6/1451644259863/%C3%96versikt+statistik+2015-12-31.pdf>

Myndigheten för skolutveckling. (2005). *Vid sidan av eller mitt i? – om undervisningen för sent anlända elever i grund- och gymnasieskolan*. Stockholm: Liber AB.

Nilsson, J & Axelsson, M. (2013). "Welcome to Sweden...": Newly Arrived Student's Experience of Pedagogical and Social Provision in Introductory and Regular Classes. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 6(1), s.137-164.

Ojala, T. (2016). *Mötet med nyanlända - vägen till framgångsrik skolgång*. Stockholm: Gothia fortbildning AB.

Utbildningsdepartementet (2014). *Utbildning för nyanlända elever - mottagande och skolgång*. Regeringens proposition 2014/15:45 Stockholm: Utbildningdep.

Skolinspektionen. (2009). *Utbildning för nyanlända elever - rätten till en god utbildning i en trygg miljö*. Stockholm: Skolinspektionen.

Skolinspektionen (2010). *Framgång i undervisningen*. Skolinspektionen Dnr 2010:1284. Stockholm: Skolinspektionen.

Skolinspektionen (2014). *Utbildningen för nyanlända elever*. Granskningsrapport: kvalitetsgranskning (rapport 2014:03). Stockholm: Skolinspektionen.

Skolverket (2011). *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2012). *Att främja nyanlända elevers kunskapsutveckling*. Elanders Sverige AB. Stockholm: Skolverket.

Skolverket. (2013a). *Nyanlända elever i fokus*. *Nyanlända elever i fokus*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2013b). *Forskning för klassrummet – vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2013c). *Introduktionsprogrammet språkintröduktion*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2014). *Att bana väg för nyanländas lärande - mottagande och skolgång*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2016). *Utbildning för nyanlända elever*. Stockholm: Skolverket.

Skowronski, Eva (2013). *Skola med fördröjning: nyanlända elevers sociala spelrum i "en skola för alla"*. Diss. Lund: Lunds universitet.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Trost, Jan (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Studentlitteratur, Lund.

Wigg, Ulrika. (2008). *Bryta upp och börja om: Berättelser om flyktingskap, skolgång och identitet*. Diss. Linköping: Linköpings universitet.

Bilaga 1

Litteratursökning

Syfte och frågeställningar: Det övergripande syftet med denna studie är att undersöka vilka utmaningar lärare i idrott och hälsa möter i samband med undervisning av nyanlända elever. Studien undersöker lärares beskrivning av sin undervisning för nyanlända elever och vilket stöd de efterfrågar i arbetet med att skapa optimala förutsättningar för elevernas lärande och deltagande i ämnet idrott och hälsa. Syftet har lett fram till följande mer preciserade frågeställningar.

– Hur beskriver lärarna arbetet med nyanlända elever i ämnet idrott och hälsa? – Vilka pedagogiska verktyg nämner lärarna att de använder sig av i arbetet med nyanlända elever? – Vilket stöd efterfrågar lärarna i arbetet med nyanlända elever?

Vilka sökord har du använt?

Nyanlända, Nyanlända idrott, forskning om nyanlända, forskning nyanlända, kultur, språkin introduktion, definition nyanlända, Interkulturell, refugees physical education, culture, culture physical education, interkulturellt lärande, interkulturell undervisning, interkulturell, Åke Huitfeldt, Skolverket nyanlända, Bunar

Var har du sökt?

Google scholar, Diva, idrottsforskning, centrum för idrottsforskning, Stockholms stadsbibliotek, Gihs bibliotekskatalog, Skolverket

Sökningar som gav relevant resultat

Google Scholar: “refugees physical education” “refugees physical culture education” “culture physical education” “Bunar”

Gihs bibliotek: Interkulturell, Bunar

Stockholms stadsbibliotek: Kultur, nyanlända, nyanlända elever

Skolverket: nyanlända, nyanlända elever

Kommentarer

Vi har hittat mycket material via litteraturlistor. Det har inte varit svårt att hitta bra material trots att majoriteten av forskningen är internationellt. Google scholar och google passade bäst. Vi har också fått tips på litteratur via vår handledare.

Bilaga 2 - Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

1. Hur länge har du arbetat som lärare?
2. Hur länge har du arbetat med nyanlända elever?
3. Undervisar du med de nyanlända eleverna i en separat grupp eller integrerat i vanliga klasser? (om integrerat- hur påverkas elevernas lärande (både de nyanländas och de andras) lärande?)

Tema ett: Upplevelser av undervisningen

4. Vilka utmaningar upplever du som lärare i idrott och hälsa i ditt möte med nyanlända elever? – Ge gärna exempel (Simning? språk? tidigare erfarenheter? kultur? Religion? Speciella moment)
5. Hur påverkar dessa utmaningar din planering och din undervisning?
6. Hur skiljer sig arbetet med nyanlända elever jämfört med svenskfödda elever? Ge gärna exempel utifrån planering och utförande.
7. Hur påverkas elevernas lärande av deras kulturella bakgrund? (deltagande, förståelse och utförande?)
8. Vilka positiva aspekter av att undervisa nyanländ elever upplever du?

Tema två: Pedagogiska verktyg

9. Vad är särskilt viktigt i undervisningen med nyanlända elever? – Ge gärna exempel
10. Vilka kunskapsmål är särskilt utmanande för eleverna att uppnå och hur arbetar du för att eleverna ska uppnå dessa kunskapsmål?
11. Vilka pedagogiska strategier använder du i undervisningen med nyanlända elever? – Hur gör du? – Har du några speciella knep?
12. Kartlägger du elevernas tidigare erfarenheter av idrott och skolundervisning? I så fall hur?
13. Har du hört talas om begreppet interkulturell undervisning? Om ja, hur använder du dig av detta synsätt på undervisningen?

Tema tre: Stöd

14. Upplever du att din utbildning har förberett dig på att undervisa nyanlända elever?
15. Har du fått något stöd från skolledningen i ditt arbete med nyanlända elever?
(Om ja- hur har det sett ut?)
16. Vilket stöd skulle du vilja få från skolledningen med arbetet av nyanlända elever och är det något du saknar? (vidareutbildning, kollegiala samtal, metoder).

Bilaga 3

Information- och samtyckesbrev

Hej!

Vi är två studenter som studerar ämneslärarprogrammet på Gymnastik och Idrottshögskolan. Vi läser sista året och skriver nu vårt examensarbete på avancerad nivå. Vår studie syftar till att undersöka hur lärare i idrott och hälsa säger att de uppfattar arbetet med nyanlända elever. Vidare handlar studien om att ta reda på vilka pedagogiska verktyg lärarna nämner att de använder sig och vilket stöd de efterfrågar i det arbetet.

Det är frivilligt att delta i studien och du får när som helst avbryta intervjun och därmed ditt deltagande. Intervjuerna kommer att spelas in och sedan transkriberas. Inspelningarna kommer raderas direkt efter att transkriberingarna är gjorda. Resultatet kommer att behandlas konfidentiellt vilket innebär att du som deltagare inte kommer kunna identifieras då alla uppgifter kommer att avidentifieras. Uppgifterna som du lämnar kommer enbart att användas för forskningsändamål.

Om du har några frågor och funderingar vänligen kontakta oss.

Jessy Sharro

[XXXXXX](#)

Lisa Åbom

[XXXXXX](#)

Genom att underteckna detta dokument godkänner du att intervjun spelas in och transkriberas för att sedan användas i uppsatsen.

Namnunderskrift

Datum och ort

Namnförtydligande
